

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №498

2016 წლის 8 ნოემბერი

ქ. თბილისი

ტექნიკური რეგლამენტის – ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დამტკიცების შესახებ

მუხლი 1

პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 56-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა და სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 75-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, დამტკიცდეს თანდართული „ტექნიკური რეგლამენტი – ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელო“.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2017 წლის პირველი იანვრიდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი კვიციანი



ტექნიკური რეგლამენტი - ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელო

თავი I

მუხლი 1. მიზანი და გამოყენების სფერო

1. ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის ერთგვაროვანი პროცედურების უზრუნველყოფის მიზნით, ტექნიკური რეგლამენტი – ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელო (შემდეგში – დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელო) ადგენს:

ა) ღორის კლასიკური ჭირის სათანადო დიაგნოზისთვის კლინიკური და პათანატომიური გამოკვლევისა და ლაბორატორიული გამოკვლევების პროცედურების, ნიმუშების აღების მეთოდებისა და შედეგების შეფასების კრიტერიუმების სახელმძღვანელო მითითებებს და მინიმალურ მოთხოვნებს;

ბ) ბიოუსაფრთხოების მინიმალურ მოთხოვნებსა და ხარისხის სტანდარტებს, რომლებიც დაცული უნდა იქნეს ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე დიაგნოსტიკური ლაბორატორიის მიერ და ნიმუშების ტრანსპორტირებისას;

გ) ლაბორატორიულ გამოკვლევებს, რომელთა გამოყენებაც უნდა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკისთვის და ლაბორატორიულ მეთოდებს, რომელიც გამოიყენება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის იზოლაციის გენოტიპირებისთვის.

2. ლაბორატორიული გამოკვლევისათვის ასაღები ნიმუშების რაოდენობის დადგენისას, ასევე გათვალისწინებული უნდა იქნეს გამოსაყენებელი ტესტების მგრძობელობა. იმ ცხოველების რაოდენობა, საიდანაც უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება, უნდა იყოს იმაზე მეტი, ვიდრე მითითებულია ამ სახელმძღვანელოში, თუ გამოსაყენებელი ტესტის მგრძობელობა არ არის ძალიან მაღალი.

3. დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელო განკუთვნილია ღორის კლასიკური ჭირის კონტროლზე პასუხისმგებელი უწყებისათვის – საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო კონტროლს დაქვემდებარებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სურსათის ეროვნული სააგენტოს (შემდგომში – სააგენტო) და ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის განმახორციელებელი ლაბორატორიებისათვის.

4. ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურება ეფუძნება:

ა) დაავადების კლინიკური ნიშნებისა და სიკვდილის შემდგომი დაზიანებების გამოვლენას;

ბ) ღორის ქსოვილის, ორგანოს, სისხლის თუ ექსკრეტის ნიმუშებში ვირუსის, ანტიგენის ან გენომის გამოვლენას;

გ) სისხლის ნიმუშებში სპეციფიკური ანტისხეულების აღმოჩენას;

დ) დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოში დადგენილი ლაბორატორიული გამოკვლევების პროცედურების, ნიმუშების აღების მეთოდებისა და შედეგების შეფასების კრიტერიუმებს.

5. ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიამ შეიძლება მოახდინოს დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოში მითითებული ლაბორატორიული გამოკვლევების მოდიფიცირება, ან გამოიყენოს განსხვავებული ტესტები იმ შემთხვევაში, თუ შესაძლებელია თანაბარი მგრძობელობისა და სპეციფიკურობის ჩვენება.

6. ამ მოდიფიცირებული ან განსხვავებული ტესტების მგრძობელობა და სპეციფიკურობა უნდა შეფასდეს პერიოდული შედარებითი ტესტებით, რომელთა ორგანიზებასაც უზრუნველყოფს რეფერენს ლაბორატორია.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტებები

ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მიზნებისთვის „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით დამტკიცებული „ღორის კლასიკურ ჭირთან ბრძოლის პროფილაქტიკურ-საკარანტინო წესის“ (შემდგომში – წესი) მე-2 მუხლით გათვალისწინებულ ტერმინთა გარდა, გამოიყენება ტერმინები, რომელთაც აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) საეჭვო სადგომი – ღორის ნებისმიერი სადგომი, სადაც განთავსებულია ერთი ან მეტი ღორი, რომლებზედაც არსებობს ეჭვი, რომ დაინფიცირებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით ან კონტაქტური სადგომი;

ბ) ერთელემენტური რეაქტორი – ღორის კლასიკური ჭირის სეროლოგიურ გამოკვლევაზე დადებითი ნებისმიერი ღორი, რომელსაც არ აქვს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსთან კონტაქტის ისტორია და არ არსებობს მასთან კონტაქტში მყოფ ღორებზე ინფექციის გავრცელების მტკიცებულება; ერთელემენტური რეაქტორებს შესაძლოა ჰქონდეს ვირუსის გამანეიტრალებელი ანტისხეულების ტიტრი, რომელიც მერყეობს ზღვარზე მყოფიდან (რომელიც უფრო ხშირია) ძლიერად დადებით შედეგამდე. ხელახალი ნიმუშების აღებისას, ერთელემენტური რეაქტორმა შესაძლოა აჩვენოს დადებითი ან მუდმივი ტიტრი. ზოგადად, ღორების კოლტში არსებული რამდენიმე ღორი იწვევს ამ მცდარ/დადებით რეაქციას;

გ) ეპიდემიოლოგიური ქვეგანყოფილება ან ქვეგანყოფილება – შენობა, ადგილი ან მიწა, სადაც სადგომში ღორის კოლტი ჰყავთ ისე, რომ მათ ხშირი პირდაპირი ან ირიბი კონტაქტი აქვთ ერთმანეთთან, მაგრამ, ამასთანავე, ისინი გამოცალკევებულნი არიან ამავე სადგომში არსებული სხვა ღორებისგან;

დ) კონტაქტში მყოფი ღორი – ღორი, რომელიც სადგომში იმყოფებოდა ერთ ან მეტ ისეთ ღორთან პირდაპირ კონტაქტში, რომლებზედაც ბოლო 21 დღის განმავლობაში არსებობდა ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით დაინფიცირების ეჭვი;

ე) FAT – ფლუორესცენტული ანტისხეულების ტესტი;

ვ) ELISA – ენზიმომაკავშირებელი იმუნოფერმენტული ანალიზი;

ზ) PCR – პოლიმერაზული ჯაჭვური რეაქცია;

თ) VNT – ვირუსის ნეიტრალიზაციის ტესტი;

ი) NPLA – ნეიტრალიზაციის პეროქსიდაზა-დაკავშირებული ანტისხეულები;

კ) NIF – ნეიტრალიზაცია-იმუნოფლუორესცენტული ანალიზები.

თავი II

ღორის კლასიკური ჭირის დიფერენციული დიაგნოზი

მუხლი 3. ზოგადი დებულებები

1. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევია გარსიანი რნმ ვირუსი, რომელიც მიეკუთვნება flaviviridae-ს ოჯახის pestivirus-ის გვარს. მცოხნავების პესტივირუსები იწვევენ ვირუსულ დიარეას და საზღვრის დაავადებას მსხვილფეხა საქონელში. ამ ურთიერთკავშირს სერიოზული დიაგნოსტიკური შედეგები მოჰყვება, რადგან ხდება ჯვარედინი რეაქცია და ამან შესაძლოა მოგვცეს ლაბორატორიულ გამოკვლევებზე მცდარი დადებითი შედეგები.

2. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი შედარებით სტაბილურია დაინფიცირებული ღორის სველ გამონაყოფებში, ღორის ტანხორცში, ღორის ახალ ხორცში და ღორის ხორცის ზოგიერთ პროდუქტში. მისი ინაქტივაცია ადვილად ხდება სარეცხი საშუალებებით, ლიპიდური გამხსნელებით, პროტეაზებით და ჩვეულებრივი სადეზინფექციო საშუალებებით.

3. ინფექციის ბუნებრივად გადაცემა ძირითადად ხდება ცხვირ-ხახის საშუალებით, დაინფიცირებულ ღორებთან პირდაპირი ან არაპირდაპირი კონტაქტის გზით ან ვირუსით დაზინძურებული ცხოველის საკვების მიღებით. იმ ადგილებში, რომლებიც ხასიათდება ღორების მაღალი სიმჭიდროვით, ვირუსი ადვილად ვრცელდება მეზობლად მდებარე ღორის სადგომებს შორის. ასევე, შესაძლოა, მოხდეს დაავადების გადაცემა დაინფიცირებული ტახის სპერმით.

4. ცალკეულ ცხოველში ინკუბაციის პერიოდი შეადგენს დაახლოებით შვიდიდან ათ დღემდე, მაგრამ საველე პირობებში კლინიკური ნიშნები შესაძლოა ცხადი გახდეს სადგომში ვირუსის შეტანიდან მხოლოდ ორი ან ოთხი კვირის ან უფრო მეტი პერიოდის შემდეგ, თუ საქმე ეხება მხოლოდ მოზრდილ სანაშენე ღორებს ან ვირუსის ნაკლებვირულენტურ შტამებს.

5. ღორის კლასიკური ჭირის კლინიკური ნიშნები ძალზედ ცვალებადია და ის შესაძლოა აგვერიოს ბევრ სხვა დაავადებასთან. სიმპტომების სიმწვავე დამოკიდებულია ძირითადად ცხოველის ასაკზე და ვირუსის ვირულენტობაზე. ჩვეულებრივ, ვირუსი ახალგაზრდა ცხოველებზე უფრო სერიოზულ ზეგავლენას ახდენს, ვიდრე მოზრდილ ცხოველზე. მოზრდილ სანაშენე ღორში ინფექციის მიმდინარეობა ხშირად უფრო მსუბუქია ან უსიმპტომოც კი.

6. შესაძლებელია ერთმანეთისგან გამორჩეულ იქნეს ღორის კლასიკური ჭირის მწვავე, ქრონიკული და პრენატალური (დაბადებამდე არსებული) ფორმები.

მუხლი 4. მწვავე ფორმა

1. გოჭი, ბურვაკი და სუქებაზე მყოფი ღორი ყველაზე ხშირად ავლენს ღორის კლასიკური ჭირის მწვავე ფორმას. თავდაპირველი სიმპტომებია: ანორექსია, ლეთარგია, ცხელება, კონიუქტივიტი, შესიებული ლიმფური კვანძები, რესპირატორული ნიშნები, ყაზობისა და დიარეის მონაცვლეობა.

2. კანზე ტიპური სისხლჩაქცევები ჩვეულებრივ შეინიშნება ყურებზე, კუდზე, მუცელზე და კიდურების შიდა მხარეს, დაინფიცირებიდან ორი და სამი კვირის განმავლობაში, სიკვდილამდე. ხშირად ჩანს ისეთი ნევროლოგიური ნიშნები, როგორცაა უკანა კიდურის წაბორძიკებით სიარული, არაკოორდინირებული მოძრაობით და კონვულსიები (კრუნჩხვები). მუდმივი სიმპტომი არის ცხელება, რომლის დროსაც ტემპერატურა ჩვეულებრივ არის 40°C-ზე მეტი, ხოლო მოზრდილ ღორში ტემპერატურამ შესაძლოა არც გადააჭარბოს 39,5°C.

3. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი იწვევს მწვავე ლეიკოპენიას და იმუნიტეტის დაქვეითებას, რის შედეგადაც ხშირად ვითარდება მეორადი ენტერიტული ან რესპირატორული ინფექციები. ამ მეორადმა ინფექციებმა შესაძლოა გააუფერულოს ან გადაფაროს ღორის კლასიკური ჭირის ყველაზე ტიპური ნიშნები და შესაძლოა შეცდომაში შეიყვანოს ფერმერი ან ვეტერინარი.

4. სიკვდილი ჩვეულებრივ დგება ერთი თვის განმავლობაში. ანტისხეულების გამომუშავების შედეგად არ ხდება გამოჯანმრთელება ყველაზე ხშირად მოზრდილ სანაშენე ცხოველებში, რომლებიც ავლენენ მწვავე კლინიკურ ნიშნებს. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის საწინააღმდეგო ანტისხეულების გამოვლენა ხდება დაინფიცირებიდან 2-3 კვირის შემდეგ.

5. სიკვდილის შემდგომი გამოკვლევისას შესამჩნევი პათოლოგიური ცვლილებები ყველაზე ხშირად ჩანს ლიმფურ კვანძებზე და თირკმელებში. ლიმფური კვანძები სივდება, შუპდება და ჩნდება სისხლჩაქცევები. სისხლჩაქცევები თირკმელებში შესაძლოა ერთმანეთისგან განსხვავდებოდეს ზომებით, ძნელად შესამჩნევი პეტეჩიადან დაწყებული, ეკხიმოზური სისხლჩაქცევით დამთავრებული. მსგავსი სისხლჩაქცევები შესაძლოა გამოჩნდეს შარდის ბუმტში, ხორხში, ხორხსარქველში, გულში და ზოგჯერ შესაძლოა

ფართოდ გავრცელდეს მუცლის სეროზულ გარსში და გულ-მკერდის მიდამოში. ხშირად სახეზეა არა-ჩირქოვანი ენცეფალიტი. შესაძლოა ასევე, ჩანდეს მეორადი ინფექციებით გამოწვეული დაზიანებები, რამაც შესაძლოა შეცდომაში შეიყვანოს ვეტერინარი. ელენტის ინფარქტი ითვლება პათოგნომურად, მაგრამ ხშირად არ გვხვდება.

6. ჩვეულებრივ, ღორის აფრიკული ჭირის (ცხელების) მწვავე ფორმა გვამლევს ღორის კლასიკური ჭირის მსგავს კლინიკური და პათოლოგიურ სურათს. მათი არსებობის შემთხვევაში, კანზე და ყურებზე არსებული სისხლჩაქცევები საკმაოდ ადვილად ჩანს და იწვევს ღორის აფრიკულ ან კლასიკურ ჭირის მწვავე ფორმაზე ეჭვს და რამდენიმე სხვა დაავადებაც იწვევს მსგავს დაზიანებებს.

7. ღორის კლასიკური ჭირის მწვავე ფორმა ივარაუდება მაშინაც, როდესაც არსებობს ეჭვი წითელ ქარზე, ღორის რეპროდუქციულ და რესპირატორულ სინდრომზე, კუმარინით მოწამვლაზე, ჰემორაგიულ გამონაყარზე, გოჭების ასაკის შემდგომ (ბურვაკი) მრავალსისტემური კახექსიის სინდრომზე, ღორის დერმატიტზე და ნეფროპათიის სინდრომზე, სალმონელას ან პასტერელოზის ინფექციებზე ან ნებისმიერ ენტერიტულ ან რესპირატორულ სინდრომებზე, რომლებიც მიმდინარეობს ცხელებით და არ რეაგირებს ანტიბიოტიკებით მკურნალობაზე.

8. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი გამოიყოფა ნერწყვით, შარდით და ფეკალური მასებით, კლინიკური ნიშნების დასაწყისიდან სიკვდილამდე. მისი გამოყოფა შესაძლოა ასევე მოხდეს სპერმიტაც.

მუხლი 5. ქრონიკული ფორმა

1. ღორის კლასიკური ჭირის ქრონიკული ფორმა ვითარდება მაშინ, როდესაც ღორს არ აქვს ეფექტური იმუნური რეაქცია ღორის კლასიკური ჭირის ვირუსზე. ღორის კლასიკური ჭირის ქრონიკული ფორმის საწყისი ნიშნები ჰგავს ღორის კლასიკური ჭირის მწვავე ფორმის ნიშნებს. მოგვიანებით უკვე თავს იჩენს უმეტესწილად არასპეციფიკური ნიშნები, ე.ი. მონაცვლეობითი ცხელება, ქრონიკული ენტერიტი და კუნთების ატროფია. ღორს არ აღენიშნება ტიპური სისხლჩაქცევები.

2. ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებულ ღორს შესაძლოა აღენიშნებოდეს დაავადების კლინიკური ნიშნები სიკვდილამდე 2-3 თვით ადრე. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი მუდმივად გამოიყოფა ცხოველიდან – კლინიკური ნიშნების გაჩენიდან სიკვდილამდე პერიოდში. სისხლის შრატის ნიმუშებში შესაძლოა დროდადრო ჩანდეს ანტისხეულები.

3. პათოლოგიური ცვლილებები ნაკლებად დამახასიათებელია, განსაკუთრებით შესაძლოა არ აღინიშნებოდეს სისხლჩაქცევები ორგანოებში და სეროზულ გარსში. ცხოველებში, რომლებსაც აღენიშნებათ ქრონიკული დიარეა, ხშირია ნეკროზული დაზიანებები თედოს ნაწლავზე, ილეოცეკალურ სარქველზე და სწორ ნაწლავში.

4. დიფერენციული დიაგნოზისთვის გათვალისწინებული უნდა იქნეს ბევრი სხვა დაავადება, რადგანაც ღორის კლასიკური ჭირის კლინიკური ნიშნები შედარებით არასპეციფიკურია. არ არის აუცილებელი, დაინფიცირებულ სადგომში ყველა ღორს აღენიშნებოდეს მაღალი ტემპერატურა, შესაძლებელია მხოლოდ რამდენიმე ღორს ჰქონდეს ცხელება.

მუხლი 6. პრენატალური (დაბადებამდე არსებული) ფორმა და ღორის კლასიკური ჭირის გვიან გამოვლენის შემთხვევები

1. ღორის კლასიკური ჭირი შესაძლოა გადავიდეს მკვე ღორის პლაცენტრიდან და დაინფიცირებული ნაყოფიდან, მაგრამ დედა ღორში დაავადება ხშირად უსიმპტომოდ მიმდინარეობს. ნაყოფის პლაცენტის საშუალებით გავრცელებული ინფექციის შედეგი დიდადაა დამოკიდებული მკვეობის ეტაპზე და ვირუსის ვირულენტობაზე. მკვეობის

ადრეულ პერიოდში ინფექციამ შესაძლოა გამოიწვიოს ნაყოფის დაკარგვა და მკვდრადშობადობა, მუმიფიცირება და განვითარების ანომალიები, რასაც მივყავართ სადგომში შობადობის ინდექსის შემცირებამდე.

2. ინფექციამ, დედა ღორში, მაკეობის 90 დღის შემდეგ, შესაძლოა გამოიწვიოს მუდმივად ვირუსემიული გოჭების დაბადება, რომლებიც შესაძლოა კლინიკურად ნორმალურები იყვნენ დაბადებისას და შეიძლება ცოცხლები დარჩნენ რამდენიმე თვის განმავლობაში. დაბადების შემდეგ შეიძლება აღინიშნებოდეს ზრდაში ჩამორჩენა, კუნთების ატროფია ან ხანდახან თანდაყოლილი კანკალი. ინფექციის ეს ფორმა აღნიშნულია, როგორც „ღორის კლასიკური ჭირის გვიან გამოვლენილი ფორმა“. ამ გოჭებმა შესაძლოა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშონ დაავადების გავრცელებასა და პოპულაციაში ვირუსის გამძლეობის შენარჩუნებაში, რადგან ისინი სიკვდილამდე მუდმივად გამოყოფენ ვირუსს.

3. ღორის კლასიკური ჭირის გამოვლენა შესაძლოა განსაკუთრებით რთული იყოს ღორის სანაშენე სადგომებში, რადგან ინფექცია შესაძლოა ძალიან მსუბუქი ფორმით მიმდინარეობდეს და შეიძლება აგვერიოს ბევრ სხვა პათოლოგიურ მდგომარეობასთან. შემცირებული შობადობა და ნაყოფის დაკარგვა შესაძლოა გამოწვეული იყოს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით და, ასევე, პარავირუსული ინფექციით, ღორის რეპროდუქციული და რესპირატორული სინდრომით, ლეპტოსპიროზით და აუესკის დაავადებით. ღორის კლასიკური ჭირის ინფექციის გამო მოწყვეტილი ნაყოფი პათოლოგიურად არ განირჩევა სხვა დაავადების აგენტების გამო მოწყვეტილი ნაყოფისგან.

4. რეპროდუქციული სისტემის ინფექციურ დაავადებაზე ეჭვის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ უნდა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის გამოკვლევა. თუ ჩაითვლება, რომ რომელიმე სადგომი რისკის ქვეშაა (მაგ: სადგომის მდებარეობის გამო ისეთ ადგილზე, სადაც ღორის კლასიკური ჭირი ემართებათ გარეულ ღორებს), და ნებისმიერ შემთხვევაში, როგორც კი გამოირიცხება რეპროდუქციული სისტემის უფრო გავრცელებული ინფექციური დაავადებები.

თავი III

ღორის კლასიკურ ჭირზე საექვო სადგომად აღიარების ძირითადი კრიტერიუმები

მუხლი 7. მოკვლევის შედეგები

იმისათვის, რომ სადგომი მივიჩნიოთ საექვო სადგომად, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი შედეგები, კრიტერიუმები და საფუძვლები:

ა) კლინიკური და პათოლოგიური გამოკვლევის შედეგები ღორში:

ა.ა) ცხელება, რომელიც ხასიათდება ავადობისა და სიკვდილიანობის მაღალი მაჩვენებლით;

ა.ბ) ცხელება, რომელიც ხასიათდება ჰემორაგიული სინდრომით;

ა.გ) ცხელება, რომელიც ხასიათდება ნევროლოგიური სინდრომით;

ა.დ) გაურკვეველი წარმოშობის ცხელება, როდესაც ანტიბიოტიკებით მკურნალობა ვერ აუმჯობესებს ჯანმრთელობის მდგომარეობას;

ა.ე) ნაყოფის დაკარგვა და ნაყოფიერებასთან დაკავშირებული პრობლემების მომატება ბოლო სამი თვის განმავლობაში;

ა.ვ) თანდაყოლილი კანკალი გოჭებში;

ა.ზ) ქრონიკულად ავადმყოფი ცხოველები;

ა.თ) ახალგაზრდა ცხოველები, რომლებშიც შენელებულია ზრდის პროცესი;

ა.ი) პეტეჩიური და ეკხიმოზური სისხლჩაქცევები, განსაკუთრებით ლიმფურ კვანძებში, თირკმელში, ელენთაში, შარდის ბუშტში და ხორხში;

ა.კ) ჰემატომები ან ინფარქტი, განსაკუთრებით ელენთაში;

ა.ლ) ქრონიკული ფორმის დროს, დილის ფორმის წყლულები მსხვილ ნაწლავში, განსაკუთრებით ილეოცეკალურ გადაბმასთან ახლოს;

ბ) ეპიდემიოლოგიური მოკვლევის შედეგები, როდესაც:

ბ.ა) ღორს პირდაპირი ან ირიბი კონტაქტი აქვს ღორის კლასიკური ჭირით დაინფიცირებაზე დადასტურებულ სადგომთან;

ბ.ბ) სადგომიდან ხდებოდა ღორების მიწოდება, რომლებიც შემდეგ აღმოჩნდნენ ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით დაინფიცირებულნი;

ბ.გ) ხელოვნურად მოხდა დედა ღორის განაყოფიერება საექვო წყაროდან აღებული სპერმით;

ბ.დ) ადგილი ჰქონდა პირდაპირ ან ირიბ კონტაქტს იმ პოპულაციის გარეულ (მოხეტიალე) ღორებთან, რომელშიც დაფიქსირებულია ღორის კლასიკური ჭირი;

ბ.ე) ღორები ჰყავთ ღია სივრცეში, სადაც გარეული (მოხეტიალე) ღორები დაინფიცირებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით;

ბ.ვ) ღორებს კვებავენ საზოგადოებრივი ანარჩენებით და არსებობს ეჭვი, რომ ეს ანარჩენები არ დამუშავდა ისე, რომ მომხდარიყო ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ინაქტივაცია;

ბ.ზ) შესაძლოა მომხდარიყო ექსპოზიცია, მაგ.: პირების, ტრანსპორტის გამო, რომლებიც შედიან სადგომში და ა.შ.;

გ) სეროლოგიური გამოკვლევების შედეგებთან დაკავშირებული დასკვნები:

გ.ა) სეროლოგიური რეაქცია, რომელიც გამოწვეულია ღორის კლასიკური ჭირის ფარული ვირუსული ინფექციით ან ვაქცინაციით (თუ მოხდა ღორის კლასიკურ ჭირზე ღორების ვაქცინაცია ტრადიციული (ჩვეულებრივი) ვაქცინით, ისინი შესაძლოა სეროდადებითი იყვნენ მხოლოდ ვაქცინაციის გამო, ან აცრილ ცხოველებში ფარულად მიმდინარე ინფექციის გამო);

გ.ბ) ღორის კლასიკური ჭირის და სხვა პესტივირუსების საწინააღმდეგო ანტისხეულებს შორის ჯვარედინი რეაქციით (გარკვეულ პირობებში, კოლტში ღორების დაახლოებით 10%-ს შესაძლოა ჰქონდეს ანტისხეულები მცოხნავების პესტივირუსების წინააღმდეგ, რომელიც იწვევს მსხვილფეხა საქონელში ვირუსულ დიარეას და საზღვრის დაავადებებს. მაგალითად, როდესაც ღორებს პირდაპირი კონტაქტი აქვთ საზღვრის დაავადების გამომწვევი ვირუსით ან მსხვილფეხა საქონლის საზღვრის დაავადების გამომწვევი ვირუსით დაინფიცირებულ მსხვილფეხა საქონელთან ან ცხვართან, ან როდესაც ღორებს კონტაქტი აქვთ მცოხნავების პესტივირუსებით დასნებოვნებულ მასალასთან);

გ.გ) ერთელემენტური რეაქტორის აღმოჩენა (ღორის კლასიკური ჭირის მიმდინარე ყველა სეროლოგიურ გამოკვლევაში, სისხლის შრატის მცირე პროპორცია იძლევა მცდარ/დადებით შედეგს სატესტო სისტემის ნაკლებსპეციფიკურობის ან ერთელემენტური რეაქტორიდან აღებული სისხლის შრატის გამო).

თავი IV

შემოწმებისა და ნიმუშების აღების პროცედურები

მუხლი 8. საექვო სადგომში ღორის კლინიკური გამოკვლევა და ნიმუშების აღება

1. სააგენტომ უნდა უზრუნველყოს საექვო სადგომში შესაბამისი კლინიკური გამოკვლევების ჩატარება, ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული გამოკვლევა ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურების ან გამორიცხვის მიზნით, ამ მუხლით დადგენილი მითითებებისა და პროცედურების შესაბამისად.

2. სადგომში წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტით დადგენილი ზომების მიღების მიუხედავად, დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მითითებები და პროცედურები ასევე უნდა

მოქმედებდეს იმ დაავადების შემთხვევებზეც, როდესაც დიფერენციულ დიაგნოზში ხდება ღორის კლასიკური ჭირის გათვალისწინება. ეს მოიცავს ისეთ შემთხვევებს, სადაც ღორში გამოვლენილი დაავადების კლინიკური ნიშნები და ეპიდემიოლოგიური ფორმა იძლევა ღორის კლასიკური ჭირის არსებობის ძალიან დაბალ ალბათობას.

3. ყველა შემთხვევაში, სადაც არსებობს ეჭვი, რომ ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით დაინფიცირებულია ერთი ან მეტი ღორი, მოცემულ საეჭვო სადგომში გატარებული უნდა იქნეს წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტით დადგენილი ზომები.

4. სასაკლაოზე ან სატრანსპორტო საშუალებებში ღორის კლასიკურ ჭირზე ეჭვის არსებობისას, შესაბამისი შესწორებების შეტანით მოქმედებს ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნები.

5. სახელმწიფო ვეტერინარის მიერ, ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურების ან გამორიცხვის მიზნით, საეჭვო სადგომში:

ა) უნდა მოხდეს სადგომში საწარმოო მაჩვენებლებისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის ჩანაწერების შემოწმება, თუ ასეთი ჩანაწერები ხელმისაწვდომია;

ბ) უნდა მოხდეს შემოწმების ჩატარება სადგომის ყველა ქვეგანყოფილებაში, რათა მოხდეს კლინიკური გამოკვლევისთვის ღორების შერჩევა, რომელიც გულისხმობს სხეულის ტემპერატურის გაზომვას და ძირითადად უნდა შეეხოს შემდეგ ღორს და ღორის კოლტს, კერძოდ:

ბ.ა) ავადმყოფ ან ანორექსიულ ღორებს;

ბ.ბ) ბოლო დროს გამოჯანმრთელებულ ღორებს;

ბ.გ) დადასტურებული აფეთქების გავრცელების ადგილიდან ან სხვა საეჭვო წყაროებიდან ბოლო დროს შემოყვანილ ღორებს;

ბ.დ) იმ ქვეგანყოფილებაში არსებულ ღორებს, სადაც ბოლო დროს იმყოფებოდა ისეთი გარე ვიზიტორი, რომელსაც უკანასკნელ პერიოდში ჰქონდა ახლო კონტაქტი ღორის კლასიკური ჭირით დაინფიცირებულ ან დაინფიცირებაზე საეჭვო ღორებთან ან რომლის შემთხვევაშიც დაფიქსირდა სხვა განსაკუთრებით სახიფათო კონტაქტის შემთხვევა ღორის კლასიკური ჭირის პოტენციურ წყაროსთან;

ბ.ე) ღორებს, რომელთაგან უკვე მოხდა ნიმუშების აღება და სეროლოგიური გამოკვლევების ჩატარება ღორის კლასიკურ ჭირზე, თუ გამოკვლევის შედეგები არ იძლევა ღორის კლასიკური ჭირის გამორიცხვის საშუალებას და კონტაქტში მყოფ ღორებს.

6. თუ საეჭვო სადგომში ჩატარებული შემოწმების დროს არ გამოვლინდა ამ მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული ღორის ან ღორის კოლტის არსებობა, წესით დადგენილი მოთხოვნების თანახმად და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, სააგენტომ უნდა განახორციელოს ჩამოთვლილი ღონისძიებებიდან ერთ-ერთი:

ა) ჩაატაროს დამატებითი კვლევები სადგომში ამ მუხლის მე-7-მე-8 პუნქტების თანახმად;

ბ) უზრუნველყოს სისხლის ნიმუშების აღება ლაბორატორიული გამოკვლევისთვის ამ სადგომში არსებული ღორებიდან. ასეთ შემთხვევაში, ამ დიგნოსტიკური სახელმძღვანელოს მიზნებისთვის, გამოყენებული უნდა იქნეს ამ მუხლის მე-12 პუნქტით და ამ დიგნოსტიკური სახელმძღვანელოს მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ნიმუშების აღების პროცედურები;

გ) მიიღოს ან ძალაში დატოვოს ზომები, რომლებიც დადგენილია წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტში მითითებულ სადგომში დამატებითი გამოკვლევების გაგრძელებით;

დ) გამორიცხოს ეჭვი ღორის კლასიკურ ჭირზე.

7. ამ დიაგნოსტიკური სახელმძღვანელოს მე-13 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში, მოცემულ სადგომზე კლინიკური გამოკვლევა უნდა ჩატარდეს შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით შერჩეულ ღორებში, რომლებიც

მოთავსებულია ქვეგანყოფილებაში, სადაც დაფიქსირდა ან არსებობს ეჭვი ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის შემოტანის რისკთან დაკავშირებით.

8. გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ღორის კლასიკური ჭირის გამოვლენის საშუალებას, თუ მას ადგილი აქვს ამ ქვეგანყოფილებაში 10%-იანი პრევალენტობის მაჩვენებლით 95%-იანი სანდოობით. თუმცა:

ა) სანაშენე დედა ღორის შემთხვევაში, გამოსაკვლევი ღორის მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ჭირის გამოვლენის საშუალებას, თუ მას ადგილი აქვს 5 %-იანი პრევალენტობის მაჩვენებლით 95%-იანი სანდოობით;

ბ) სპერმის შეგროვების ცენტრებში უნდა მოხდეს ყველა ტახის გამოკვლევა.

9. თუ საეჭვო სადგომში არის მკვდარი ან მომაკვდავი ღორი, უნდა ჩატარდეს სიკვდილისშემდგომი გამოკვლევა, უმჯობესია არანაკლებ ხუთ ასეთ ღორზე და განსაკუთრებით იმ ღორებზე:

ა) რომლებიც სიკვდილამდე ავლენდნენ ან ავლენენ ღორის კლასიკური ჭირის მკაფიო ნიშნებს;

ბ) რომელთაც აქვთ მაღალი ტემპერატურა;

გ) რომლებიც ახალი დახოცილები არიან.

10. თუ ამ მუხლით განსაზღვრული გამოკვლევებით არ გამოვლინდა დაზიანებები, რომლებიც მიანიშნებს ღორის კლასიკურ ჭირზე, მაგრამ ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გამო აუცილებელია დამატებითი კვლევების ჩატარება:

ა) ამ მუხლის მე-7-მე-8 პუნქტებით გათვალისწინებული კლინიკური გამოკვლევა და ამ მუხლის მე-12 პუნქტით გათვალისწინებული სისხლის ნიმუშის აღება უნდა მოხდეს იმ ქვეგანყოფილებაში, სადაც აღმოჩენილ იქნა მკვდარი ან მომაკვდავი ღორები;

ბ) სამ-ოთხ კონტაქტში მყოფ ღორზე შესაძლოა ჩატარდეს სიკვდილისშემდგომი გამოკვლევები.

11. ღორის კლასიკური ჭირის მიმანიშნებელი დაზიანებების არსებობის ან არარსებობის მიუხედავად, უნდა შეგროვდეს ორგანოების ან ქსოვილების ნიმუშები ვირუსოლოგიური გამოკვლევისთვის იმ ღორებიდან, რომლებზედაც ჩატარდება სიკვდილისშემდგომი გამოკვლევა ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-17 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად. უმჯობესია, ამ ნიმუშების შეგროვება ახლად მკვდარი ღორებიდან. სიკვდილისშემდგომი გამოკვლევების ჩატარებისას, სააგენტომ უნდა უზრუნველყოს:

ა) დაავადების გავრცელების პრევენციის მიზნით, უსაფრთხოების და ჰიგიენის ღონისძიებების გატარება;

ბ) მომაკვდავი ღორების შემთხვევაში, მათი მოკვლა ჰუმანური გზით.

12. თუ საეჭვო სადგომში კიდევ დაფიქსირდება ღორის კლასიკური ჭირის მიმანიშნებელი კლინიკური ნიშნები ან დაზიანებები, მაგრამ სააგენტო ჩათვლის რომ ეს საკმარისი არ არის ღორის კლასიკური ჭირის აფეთქების დასადასტურებლად და, აქედან გამომდინარე, საჭიროა ლაბორატორიული გამოკვლევების ჩატარება, საეჭვო ღორებიდან და თითოეულ ქვეგანყოფილებაში არსებული სხვა ღორებიდან უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება ლაბორატორიული გამოკვლევისათვის ისე, რომ:

ა) სეროლოგიური გამოკვლევისათვის აღებული ნიმუშების მინიმალური რაოდენობა იძლეოდეს მოცემულ ქვეგანყოფილებაში 10%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდოობით. თუმცა:

ა.ა) სანაშენე დედა ღორების შემთხვევაში, გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა იძლეოდეს 5%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას, 95%-იანი სანდოობით (სადგომში, სადაც ახალგაზრდა ღორების შეზღუდული რაოდენობაა და არსებობს ეჭვი ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე, დაინფიცირებული დედა

ღორების პროპორცია შეიძლება ძალიან მცირე იყოს. ამ შემთხვევაში უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება უფრო მეტი დედა ღორიდან);

ა.ბ) სპერმის შეგროვების ცენტრებში მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება ყველა ტახიდან;

ბ) ვირუსოლოგიური გამოკვლევისთვის აღებული ნიმუშების რაოდენობა შეესაბამებოდეს სააგენტოს მითითებებს, რომელმაც უნდა გაითვალისწინოს გამოსაყენებელი ლაბორატორიული ტესტების მგრძობელობა, ჩატარების შესაძლებლობა და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა.

13. თუ ამ მუხლის მე-12 პუნქტით განსაზღვრულ სადგომში ეჭვი ღორის კლასიკურ ჭირზე უკავშირდება წინა სეროლოგიური გამოკვლევის შედეგებს, ამ მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის „ბ.ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული სისხლის ნიმუშების აღების გარდა ასევე გატარებულ უნდა იქნეს შემდეგი ზომები:

ა) თუ სეროდადებითი ღორი არის მაკე, უნდა მოხდეს ზოგიერთი მათგანის (უმჯობესია არანაკლებ სამი) ევთანაზია და სიკვდილის შემდგომი გამოკვლევა. მათ მოკვლამდე აღებულ უნდა იქნეს სისხლის ნიმუშები, დამატებითი სეროლოგიური გამოკვლევისათვის. ნაყოფი გამოკვლეული უნდა იქნეს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე, ვირუსულ ანტიგენზე და გენომზე ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-6 თავით დადგენილი მოთხოვნების თანახმად, საშვილოსნოში და ინფექციის აღმოჩენის მიზნით;

ბ) თუ სეროდადებითი შედეგის მქონე დედა ღორია, რომელსაც ჰყავს მეძუძური გოჭები, სისხლის ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს ყველა გოჭიდან და ისინი უნდა დაექვემდებარონ გამოკვლევას ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე, ვირუსულ ანტიგენზე და გენომზე ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-6 თავით დადგენილი მოთხოვნების თანახმად;

გ) უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება დედა ღორიდან, დამატებითი სეროლოგიური გამოკვლევის ჩასატარებლად.

14. თუ საეჭვო სადგომში ჩატარებული გამოკვლევის შემდეგ არ მოხდება ღორის კლასიკური ჭირის მიმანიშნებელი კლინიკური ნიშნების ან დაზიანებების აღმოჩენა, მაგრამ სააგენტო საჭიროდ მიიჩნევს დამატებითი ლაბორატორიული გამოკვლევების ჩატარებას ღორის კლასიკური ჭირის გამორიცხვის მიზნით, სახელმძღვანელოდ გამოყენებულ უნდა იქნეს ამ მუხლის მე-12 პუნქტით გათვალისწინებული ნიმუშის აღების პროცედურები.

მუხლი 9. ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურებისას სადგომში ღორების მოკვლის შემთხვევაში ნიმუშების აღების პროცედურები

1. იმისთვის, რომ შესაძლებელი იყოს დაინფიცირებულ სადგომში ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის მოხვედრის გზის და მისი შეტანის შემდეგ გასული პერიოდის დადგენა, აფეთქების დადასტურების შემდეგ, წესის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით დადგენილი მოთხოვნების თანახმად, შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით აღებულ უნდა იქნეს სისხლის ნიმუშები სეროლოგიური გამოკვლევისათვის.

2. გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში 10%-იანი სეროპრევალენტობის გამოვლენის საშუალებას 95%-იანი სანდოობით. თუმცა წესის მე-6 მუხლით დადგენილ მოთხოვნებზე გამონაკლისის დაშვებით, ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს სადგომის იმ ქვეგანყოფილებიდან, სადაც ღორები მოიკლა. სააგენტოს მითითებით არ უნდა შეიზღუდოს სადგომში დარჩენილი ღორებიდან დამატებითი გამოკვლევების ჩატარება და ნიმუშების აღება.

3. სააგენტოს მითითებების საფუძველზე, ასევე, შესაძლოა აღებულ იქნეს ნიმუშები ვირუსოლოგიური გამოკვლევისათვის. სააგენტომ უნდა გაითვალისწინოს გამოსაყენებელი ლაბორატორიული ტესტების მგრძობელობა, რომელთა ჩატარებაც შესაძლებელია და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა.

4. მეორადი აფეთქების შემთხვევაში, სააგენტომ შესაძლოა არ გაითვალისწინოს ამ მუხლის პირველი-მე-3 პუნქტებით დადგენილი მოთხოვნები და დაადგინოს ნიმუშების აღების სპეციალური პროცედურები, წყაროსთან დაკავშირებით უკვე ხელმისაწვდომი ეპიდემიოლოგიური ინფორმაციის, სადგომში ვირუსის შემოტანის საშუალებებისა და სადგომიდან დაავადების პოტენციური გავრცელების გათვალისწინებით.

მუხლი 10. ნიმუშების აღების პროცედურები საექვო სადგომში პრევენციის მიზნით ღორების მოკვლისას

1. იმისთვის, რომ მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურება ან გამორიცხვა და დამატებითი ეპიდემიოლოგიური ინფორმაციის მოპოვება, საექვო სადგომზე პრევენციის მიზნით, წესის მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი მოთხოვნების თანახმად, ღორების მოკვლის შემთხვევაში, აღებული უნდა იქნეს სისხლის ნიმუშები სეროლოგიური გამოკვლევებისთვის და, ასევე, სისხლის ან ნუშისებრი ჯირკვლების ნიმუშები, ვირუსოლოგიური გამოკვლევებისთვის ამ მუხლის მე-2-მე-4 პუნქტებით დადგენილი პროცედურების თანახმად.

2. ნიმუშების აღება ძირითადად უნდა ეხებოდეს:

ა) იმ ღორებს, რომლებიც ავლენენ კლინიკურ ნიშნებს ან სიკვდილის შემდგომ დაზიანებებს, რაც მიუთითებს ღორის კლასიკური ჭირის არსებობაზე და მათთან კონტაქტში მყოფ ღორებს;

ბ) სხვა ღორებს, რომელთაც შესაძლოა ჰქონდათ სახიფათო კონტაქტი დაინფიცირებულ ან დაინფიცირებაზე საექვო ღორთან ან კონტამინაციაზე საექვო ღორთან.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული ღორებიდან, ნიმუშების აღება ხდება ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, სააგენტოს ინსტრუქციების შესაბამისად. ამ შემთხვევაში, დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მიზნებისთვის გამოყენებული უნდა იქნეს ამ მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტებით გათვალისწინებული ნიმუშის აღების პროცედურები.

4. შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით უნდა მოხდეს სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში არსებული ღორებიდან ნიმუშების აღება. თუმცა, თუ სააგენტო შეზღუდავს პრევენციული მოკვლის გამოყენებას მხოლოდ სადგომის იმ ნაწილზე, სადაც ჰყავთ ღორის კლასიკური ჭირის ვირუსით დაინფიცირებაზე ან კონტამინაციაზე საექვო ღორები, ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს სადგომის იმ ქვეგანყოფილებებიდან, სადაც მოხდა ამ ზომების გატარება დამატებითი გამოკვლევებისა და ნიმუშების აღების შეუზღუდავად. ნიმუშების აღება უნდა განხორციელდეს სადგომში დარჩენილი ღორებიდან სააგენტოს მითითებებით. ამ შემთხვევაში, სეროლოგიური გამოკვლევების ჩატარების მიზნით აღებული ნიმუშების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს მოცემულ ქვეგანყოფილებაში 10%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით. თუმცა:

ა) სანაშენე დედა ღორების შემთხვევაში, გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 5%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას, 95%-იანი სანდობით (სადგომში, სადაც ახალგაზრდა ღორების შეზღუდული რაოდენობაა და არსებობს ეჭვი ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე, დაინფიცირებული დედა ღორების პროპორცია შეიძლება ძალიან მცირე იყოს. ამ შემთხვევაში უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება უფრო მეტი დედა ღორიდან);

ბ) სპერმის შეგროვების ცენტრებში უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება ყველა ტახიდან.

5. ვირუსოლოგიური გამოკვლევების ჩატარების მიზნით აღებული ნიმუშები და გამოყენებული ტესტი უნდა შეესაბამებოდეს სააგენტოს ინსტრუქციებს. სააგენტომ უნდა

გათვალისწინოს ის ტესტები, რომელთა ჩატარებაც შესაძლებელია, ამ ტესტების მგრძობიანობა და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა.

მუხლი 11. დამცავ და საკონტროლო ზონებში განთავსებული სადგომებიდან ღორების გადაადგილებაზე ავტორიზაციის გაცემამდე და ღორების დაკვლის ან მოკვლის შემთხვევაში შემოწმებისა და ნიმუშების აღების პროცედურები

1. წესის მე-11 მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით, იმისთვის, რომ დამცავ და საკონტროლო ზონებში განთავსებული სადგომებიდან ღორების გადაადგილებაზე გაიცეს ავტორიზაცია წესის მე-10 მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ვეტერინარის მიერ განხორციელებული კლინიკური გამოკვლევა უნდა ჩატარდეს:

ა) ღორების გადაყვანამდე 24 საათის განმავლობაში;

ბ) ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-8 მუხლის მე-5-მე-6 პუნქტებით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით.

2. თუ ღორების გადაყვანა ხდება სხვა სადგომში, ამ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად განხორციელებული გამოკვლევის გარდა, ასევე უნდა მოხდეს იმ სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში განთავსებული ღორების კლინიკური გამოკვლევა, სადაც მოთავსებული არიან გადასაყვანი ღორები. სამ ან ოთხ თვეზე მეტი ასაკის ღორების შემთხვევაში გამოკვლევა ასევე უნდა მოიცავდეს ნაწილი ღორების ტემპერატურის გაზომვას.

3. შესამოწმებელი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ცხელების აღმოჩენის საშუალებას, თუ მას ადგილი აქვს ამ ქვეგანყოფილებებში 10%-იანი პრევალენტობით, 95%-იანი სანდობით. თუმცა:

ა) სანაშენე დედა ღორების შემთხვევაში, გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ცხელების აღმოჩენის საშუალებას, თუ მას ადგილი აქვს 5%-იანი პრევალენტობით, 95%-იანი სანდობით იმ ქვეგანყოფილებაში, სადაც მოთავსებულია გადასაყვანი ღორები;

ბ) უნდა მოხდეს ყველა გადასაყვანი ტახის გამოკვლევა.

4. თუ ღორები განკუთვნილია სასაკლაოზე, გადამამუშავებელ საწარმოში ან სხვა ადგილზე გადასაყვანად, სადაც უნდა მოხდეს მათი დაკვლა ან მოკვლა, ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გამოკვლევების გარდა, ასევე უნდა მოხდეს ღორების კლინიკური გამოკვლევა თითოეულ ქვეგანყოფილებაში, სადაც მოთავსებულია გადასაყვანი ღორები. სამ ან ოთხ თვეზე მეტი ასაკის ღორების შემთხვევაში გამოკვლევა ასევე უნდა მოიცავდეს ნაწილი ღორების ტემპერატურის გაზომვას.

5. შესამოწმებელი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ღორის კლასიკური ჭირის აღმოჩენის საშუალებას, თუ მას ადგილი აქვს ამ ქვეგანყოფილებებში 20%-იანი პრევალენტობით, 95%-იანი სანდობით.

6. სანაშენე დედა ღორების ან ტახების შემთხვევაში, შესამოწმებელი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს ღორის კლასიკური ჭირის აღმოჩენის საშუალებას 5%-იანი პრევალენტობით, 95%-იანი სანდობით, თუ მას ადგილი აქვს ამ ქვეგანყოფილებებში, სადაც მოთავსებული არიან გადასაყვანი ღორები.

7. ამ მუხლის მე-4-6 პუნქტებით გათვალისწინებული ღორების დაკვლისას ან მოკვლისას, თითოეულ ქვეგანყოფილებაში მოთავსებული გადასაყვანი ღორებიდან აღებული უნდა იქნეს სისხლის ნიმუშები სეროლოგიური ან ვირუსოლოგიური გამოკვლევებისთვის – სისხლის ან ნუშისებრი ჯირკვლის ნიმუშები.

8. შესამოწმებელი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 10%-იანი სერო-პრევალენტობის ან ვირუსის პრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით.

9. სანაშენე დედა ღორების ან ტახების შემთხვევაში, შესამოწმებელი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 5%-იანი სეროპრევალენტობის ან ვირუსის პრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით, იმ ქვეგანყოფილებებში სადაც მოთავსებული არიან გადასაყვანი ღორები.

10. სააგენტოს მიერ გაცემული ინსტრუქციების შესაბამისად დგინდება ასაღები ნიმუშები და გამოსაყენებელი ტესტები, სადაც გათვალისწინებული უნდა იქნეს ის ტესტები, რომელთა ჩატარებაც შესაძლებელია, ასევე ტესტების მგრძობელობა და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა.

11. თუ მოხდება ღორის კლასიკური ჭირის მიმანიშნებელი კლინიკური ნიშნების ან სიკვდილის შემდგომი დაზიანებების აღმოჩენა ღორების დაკვლისას ან მოკვლისას, ამ მუხლის მე-7-მე-10 პუნქტებით დადგენილი მოთხოვნების გაუთვალისწინებლად, ნიმუშების აღება ხდება ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-10 მუხლით გათვალისწინებული პროცედურების თანახმად.

მუხლი 12. რეპოპულაციის დროს სადგომში შემოწმებისა და ნიმუშების აღების პროცედურები

1. სადგომში ღორების თავიდან შეყვანისას, წესის მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ან „ბ“ ქვეპუნქტების ან მე-18 მუხლის მე-9 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, გამოყენებული უნდა იქნეს ნიმუშების აღების შემდეგი პროცედურები:

ა) ინდიკატორული ღორების შეყვანის შემთხვევაში უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება სეროლოგიური გამოკვლევისათვის შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით იმდენი ღორიდან, რაც იძლევა 10%-იანი სეროპრევალენტობის გამოვლენის შესაძლებლობას 95%-იანი სანდობით სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში;

ბ) სრული რეპოპულაციის შემთხვევაში, უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება სეროლოგიური გამოკვლევისათვის შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით იმდენი ღორიდან, რაც იძლევა 20%-იანი სეროპრევალენტობის გამოვლენის შესაძლებლობას 95%-იანი სანდობით სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში;

გ) სანაშენე დედა ღორების ან ტახების შემთხვევაში უნდა მოხდეს იმდენი ნიმუშის აღება, რაც იძლევა 10%-იანი სეროპრევალენტობის გამოვლენის შესაძლებლობას 95%-იანი სანდობით.

2. ღორების თავიდან შეყვანის შემდეგ, სააგენტომ უნდა უზრუნველყოს სადგომში ნებისმიერი დაავადების ან გაურკვეველი მიზეზით ღორების სიკვდილის შემთხვევაში, ღორების დაუყოვნებლივ შემოწმება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე. მოთხოვნა ძალაშია ვიდრე სადგომზე ვრცელდება წესის მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის და მე-18 მუხლის მე-9 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით დადგენილი მოქმედება.

მუხლი 13. დამცავ ზონაში მდებარე სადგომში შეზღუდვების მოხსნამდე ნიმუშების აღების პროცედურები

1. იმისთვის, რომ შესაძლებელი იყოს წესის მე-10 მუხლით გათვალისწინებული ზომების მოხსნა დამცავ ზონაში, ზონაში განთავსებულ ყველა სადგომში:

ა) უნდა ჩატარდეს კლინიკური კვლევა ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-8 მუხლის მე-5-მე-8 პუნქტებით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით;

ბ) უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება სეროლოგიური გამოკვლევისათვის ამ მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად.

2. ასაღები ნიმუშების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 10%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით, სადგომის თითოეულ ქვეგანყოფილებაში, თუმცა:

ა) სანაშენე დედა ღორების შემთხვევაში, ასაღები ნიმუშების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 5%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით;

ბ) სპერმის შემგროვებელ ცენტრებში უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება ყველა ტახიდან.

მუხლი 14. საკონტროლო ზონაში მდებარე სადგომში შეზღუდვების მოხსნამდე ნიმუშების აღების პროცედურები

1. იმისთვის, რომ შესაძლებელი იყოს წესის მე-11 მუხლით გათვალისწინებული ზომების მოხსნა საკონტროლო ზონაში, ზონაში განთავსებულ ყველა სადგომში უნდა ჩატარდეს კლინიკური გამოკვლევა ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-8 მუხლის მე-5 და -მე-6 პუნქტებით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით. გარდა ამისა, ღორებიდან უნდა მოხდეს სისხლის ნიმუშების აღება სეროლოგიური გამოკვლევისათვის:

ა) ყველა სადგომში, სადაც მოთავსებული არ არის ორიდან რვა თვემდე ასაკის ღორები;

ბ) როდესაც სააგენტო ჩათვლის, რომ შესაძლოა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის შეუმჩნეველად გავრცელება სანაშენე დედა ღორებში;

გ) ნებისმიერ სხვა სადგომში, სადაც ნიმუშების აღება აუცილებლად მიაჩნია სააგენტოს;

დ) სპერმის შემგროვებელ ყველა ცენტრში.

2. როდესაც ხდება სეროლოგიური გამოკვლევისათვის სისხლის ნიმუშების აღება, საკონტროლო ზონაში განთავსებულ სადგომებში, ამ სადგომებში ასაღები სისხლის ნიმუშების რაოდენობა უნდა შეესაბამებოდეს ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ რაოდენობას. თუ სააგენტო მიიჩნევს, რომ შესაძლოა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის შეუმჩნეველად გავრცელება სანაშენე დედა ღორებში, ნიმუშების აღება შესაძლოა მოხდეს მხოლოდ იმ ქვეგანყოფილებებში, სადაც ეს სანაშენე დედა ღორები ჰყავთ.

მუხლი 15. სეროლოგიური მონიტორინგისა და ნიმუშების აღების პროცედურები იმ ადგილებში, სადაც არსებობს ეჭვი ან დადასტურებულია ღორის კლასიკური ჭირი გარეულ (მოხეტიალე) ღორებში

1. გარეულ (მოხეტიალე) ღორებში სეროლოგიური მონიტორინგის შემთხვევაში, იმ ადგილებში, სადაც დადასტურებულია ან არსებობს ეჭვი ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე, წინასწარ უნდა განისაზღვროს იმ სამიზნე პოპულაციის მოცულობა და გეოგრაფიული ადგილმდებარეობა, საიდანაც უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება, რათა დადგინდეს ასაღები ნიმუშების რაოდენობა. ნიმუშების რაოდენობა უნდა დადგინდეს ცოცხალი ცხოველების მიახლოებითი რაოდენობით და არა მოკლული ცხოველების რაოდენობით.

2. თუ არ არის ხელმისაწვდომი ინფორმაცია, პოპულაციის სიმჭიდროვისა და მოცულობის შესახებ, იმ გეოგრაფიული ადგილის განსაზღვრისას, სადაც უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება, გათვალისწინებული უნდა იქნეს გარეული (მოხეტიალე) ღორების მუდმივად ყოფნის და იმ ბუნებრივი და ხელოვნური ბარიერების არსებობა, რომლებიც ეფექტურად ახდენს ცხოველების ფართომასშტაბიანი და უწყვეტი მოძრაობის პრევენციას. აღნიშნული გარემოებების არარსებობის ან უფრო ფართო ტერიტორიების შემთხვევაში, რეკომენდებულია ნიმუშების აღების ადგილების იდენტიფიცირება არაუმეტეს 200 კმ²-ზე, სადაც გარეული (მოხეტიალე) ღორის პოპულაცია შეადგენს დაახლოებით 400-1000 სულს.

3. წესის მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, ნიმუშების აღების განსაზღვრულ ადგილზე გამოსაკვლევი ღორების მინიმალური რაოდენობა უნდა იძლეოდეს 5%-იანი სეროპრევალენტობის დადგენის საშუალებას 95%-იანი სანდობით. ამ

მიზნით, ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს არანაკლებ 59 ცხოველიდან თითოეულ იდენტიფიცირებულ ადგილზე.

4. ასევე რეკომენდებულია, რომ:

ა) იმ ადგილებში, სადაც ინტენსიურად და რეგულარულად მიმდინარეობს ნადირობა ან დაავადების კონტროლის მიზნით ხორციელდება შერჩევითი ნადირობა, გამოსაკვლევი ღორების დაახლოებით 50% უნდა იქნეს სამი თვიდან ერთ წლამდე, 35% – 1-2 წლამდე, ხოლო 15% – 2 წელზე მეტი ასაკობრივი კატეგორიის;

ბ) იმ ადგილებში, სადაც ნადირობის ინტენსივობა დაბალია ან საერთოდ არ არსებობს, ნიმუშების აღება ხდება არანაკლებ თითოეული (სამივე) ასაკობრივი კატეგორიის 32 - 32 ცხოველიდან;

გ) ნიმუშების აღება განხორციელდეს დროის მოკლე პერიოდში, რომელიც სასურველია არ აღემატებოდეს ერთ თვეს;

დ) გამოსაკვლევი ღორის ასაკი დადგინდეს ამოსული კბილების მიხედვით.

5. ვირუსოლოგიური გამოკვლევისათვის მოკლული ან მკვდრად ნაპოვნი გარეული (მოხეტიალე) ღორიდან ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-17 მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად.

6. როდესაც საჭიროდ მიიჩნევა ვირუსოლოგიური მონიტორინგის განხორციელება მოკლულ გარეულ (მოხეტიალე) ღორზე, ის ძირითადად უნდა განხორციელდეს სამი თვიდან ერთ წლამდე ასაკის ღორზე.

7. ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში გასაგზავნ ყველა ნიმუშს თან უნდა დაერთოს წესის მე-16 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული კითხვარი.

თავი V

ნიმუშების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ზოგადი პროცედურები და კრიტერიუმები

მუხლი 16. ზოგადი პროცედურები და კრიტერიუმები

1. საექვო სადგომში, ნიმუშების აღებამდე, უნდა მომზადდეს სადგომის რუკა და განისაზღვროს სადგომის ეპიდემიოლოგიური ქვეგანყოფილებები.

2. თითოეულ ჯერზე, როდესაც მიიჩნევა, რომ შესაძლოა საჭირო გახდეს ღორებიდან ნიმუშების ხელახალი აღება, მარკირება უნდა გაკეთდეს ყველა გამოსაკვლევ ღორზე ისე, რომ ადვილად მოხდეს მათგან ნიმუშების ხელახლა აღება.

3. ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-8 მუხლის მე-12 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით, სეროლოგიური გამოკვლევისათვის ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს გოჭებიდან, რომელთა ასაკი არ აღემატება რვა კვირას.

4. ყველა ნიმუში უნდა გაიგზავნოს ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში, რომელსაც თან უნდა დაერთოს შესაბამისი ფორმები სააგენტოს მიერ დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად. ამ ფორმებში მოცემული უნდა იყოს გამოსაკვლევი ღორების ისტორია და გამოვლენილი კლინიკური ნიშნები ან სიკვდილის შემდგომი დაზიანებები.

5. სადგომში არსებული ღორების შემთხვევაში, მოპოვებული უნდა იქნეს ინფორმაცია გამოსაკვლევი ღორების ასაკის, კატეგორიის და წარმოშობის სადგომის შესახებ. რეკომენდებულია, დაფიქსირდეს სადგომში თითოეული გამოსაკვლევი ღორის ადგილმდებარეობა, მის საიდენტიფიკაციო ნომერთან ერთად.

მუხლი 17. ნიმუშების შეგროვება ვირუსოლოგიური გამოკვლევისათვის

1. მკვდარი ან ევთანაზირებული ღორებიდან, ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის, ანტიგენის ან გენომის გამოვლენის მიზნით, ყველაზე შესაბამისი ნიმუშებია ნუშისებრი ჯირკვლების, ელენთის და თირკმლის ქსოვილები. გარდა ამისა,

რეკომენდებულია ორი ნიმუშის აღება სხვა ლიმფური ქსოვილებიდან, როგორცაა რეტრო-ფარინგეალური, ყურის, მანდიბულარული ან მეზენტერიალური ლიმფური ჯირკვლები და თემოს ნაწლავი. ავტოლიზირებული ტანხორცის შემთხვევაში, ნიმუშად აიღება მთლიანი ლულოვანი ძვალი ან გულმკერდი.

2. ანტიკოაგულაციური სისხლის ან შედედებული სისხლის ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს იმ ღორებიდან, რომლებიც ავლენენ ჭირის ნიშნებს ან დაავადების სხვა ნიშნებს სააგენტოს ინსტრუქციების შესაბამისად.

3. ვირუსოლოგიური გამოკვლევის ჩატარება რეკომენდებულია ავადმყოფი ცხოველების შემთხვევაში. ჩვეულებრივ, შეზღუდულია მისი გამოყენების მნიშვნელობა მონიტორინგის მიზნით იმ ცხოველებში, რომლებიც არ ავლენენ კლინიკურ ნიშნებს. თუმცა, თუ ფართომასშტაბიანი ნიმუშების აღების მიზანია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის გამოვლენა ღორების საინკუბაციო პერიოდში, ყველაზე შესაფერისი ადგილი ნიმუშების ასაღებად არის ნუშისებრი ჯირკვლები.

მუხლი 18. ნიმუშების ტრანსპორტირება

1. რეკომენდებულია, რომ ყველა ნიმუში:

- ა) ტრანსპორტირებულ იქნეს და შეინახოს სითხეგაუმტარ კონტეინერებში;
- ბ) გაყინვის ნაცვლად ცივად ინახებოდეს მაცივრის ტემპერატურაზე;
- გ) მიწოდებულ იქნეს ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში შეძლებისდაგვარად სწრაფად;

დ) ინახებოდეს პაკეტებში, რომლებშიც შიგნიდან გასაგრძელებლად გამოიყენება ყინულის პაკეტები და არა სველი ყინული;

ე) რომელიც აღებულია ქსოვილებიდან ან ორგანოებიდან, ინახებოდეს ცალკე დალუქულ პლასტმასის პაკეტში და სათანადოდ იქნეს მარკირებული. შემდეგ მოთავსდეს უფრო დიდ, მყარ გარეთა კონტეინერში და შეიფუთოს საკმარისი რაოდენობის შემწოვი მასალით, რათა დაცულ იქნეს დაზიანებისგან და მოხდეს გამოჟონილი სითხის შეწოვა;

ვ) თუ შესაძლებელია, დაუყოვნებლივ იქნეს გადატანილი ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში სააგენტოს ან ლაბორატორიის პერსონალის მიერ, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს სწრაფი და სანდო ტრანსპორტირება.

2. პაკეტის გარეთა მხარე უნდა იყოს მარკირებული, სადაც მითითებული იქნება მიმღები ლაბორატორიის მისამართი და მასზე გარკვევით უნდა იკითხებოდეს შემდეგი შეტყობინება: „ცხოველის პათოლოგიური მასალა; მალფუჭებადი; მყიფე; არ გახსნათ ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის ფარგლებს გარეთ“.

3. ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორია წინასწარი უნდა იქნეს ინფორმირებული ნიმუშების მიწოდების დროისა და რეჟიმის შესახებ.

4. ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე რეფერენს ლაბორატორიაში ნიმუშების საკაერო გზით ტრანსპორტირების შემთხვევაში პაკეტი მარკირებული უნდა იქნეს „საკაერო ტრანსპორტის საერთაშორისო ასოციაციის“ (IATA) რეგულაციების თანახმად.

თავი VI

ვირუსოლოგიური გამოკვლევის პრინციპები, გამოყენება და შედეგების შეფასება

მუხლი 19. ვირუსული ანტიგენის გამოვლენა - ფლუორესცენტული ანტისხეულების ტესტი (FAT)

1. FAT ტესტის პრინციპი დაფუძნებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით დაინფიცირებაზე საექვო ღორის ორგანული მასალის თხელ კრიო-ანათალში ვირუსული ანტიგენის გამოვლენაზე. უჯრედშიდა ანტიგენის გამოვლენა ხდება FITC კონიუგირებული

ანტისხეულით. დადებითი შედეგი დასტურდება სპეციფიკური მონოკლონური ანტისხეულების განმეორებითი შედეგით.

2. ნიმუშის ასაღებად შესაბამისი ორგანოებია ნუშისებრი ჯირკვალი, თირკმელი, ელენთა, სხვადასხვა ლიმფური კვანძები და თემოს ნაწლავი. გარეული ღორების შემთხვევაში შესაძლოა ასევე გამოყენებულ იქნეს ძვლის ტვინის უჯრედების ნაცხის ანალიზი, თუ ზემოთ-ჩამოთვლილი ორგანოები არ არის ხელმისაწვდომი ან ავტოლიზირებულია.

3. ტესტის ჩატარება შესაძლებელია ერთ დღეში. ორგანოების ნიმუშების აღება შესაძლებელია მხოლოდ მკვდარი ცხოველიდან, რის გამოც ამ ნიმუშების გამოყენება სკრინინგის მიზნით შეზღუდულია. ტესტის შედეგები შეიძლება არაზუსტი აღმოჩნდეს საექვო შეფერვის გამო, განსაკუთრებით, თუ არ არსებობს ტესტის ჩატარების გამოცდილება ან თუ ორგანოები, რომლებზედაც ტარდება ტესტი, ავტოლიზირებულია.

მუხლი 20 . ვირუსული ანტიგენის გამოვლენა - ELISA (ენზიმ შემაკავშირებელი იმუნო-ფერმენტული ანალიზი)

1. ვირუსული ანტიგენის გამოვლენა ხდება სხვადასხვა ELISA ტექნიკის გამოყენებით. ELISA ანტიგენის მგრძობელობა უნდა იყოს საკმარისად მაღალი იმისთვის, რომ მიღებულ იქნეს დადებითი შედეგი ღორის კლასიკური ჭირის კლინიკური ნიშნების მქონე ცხოველებიდან.

2. ELISA ტესტის გამოყენება ანტიგენის გამოსავლენად რეკომენდებულია იმ ცხოველებისგან აღებულ ნიმუშებზე, რომლებსაც აქვთ დაავადების კლინიკური ნიშნები ან პათოლოგიური დაზიანებები. ეს მეთოდი არ არის შესაბამისი ცალკეული ცხოველის გამოსაკვლევად. შესაბამისი ნიმუშებია ლეიკოციტები, სისხლის შრატის, შეუდედებელი სისხლი და ასევე ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული ორგანოების სუსპენზიები, რომლებიც აღებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსით საექვოდ დაინციფირებული ღორებისგან.

3. ავტომატური მოწყობილობით ELISA ტესტის ჩატარება შესაძლებელია ერთ დღეში. მისი ყველაზე მნიშვნელოვანი უპირატესობა არის ის, რომ შესაძლებელია დიდი რაოდენობით ნიმუშის დამუშავება დროის მოკლე პერიოდში. რეკომენდებულია ELISA-ს ანტიგენის გამოყენება, რომელიც იძლევა დამაკმაყოფილებელ შედეგს რეფერალურ მასალაზე. თუმცა ამჟამად ყველა კომერციული ELISA ნაკლებად მგრძობიარეა, ვიდრე ვირუსის გამოყოფა უჯრედოვან კულტურაზე და მათი მგრძობელობა მნიშვნელოვნად უკეთესია გოჭებიდან აღებულ სისხლის ნიმუშებზე, ვიდრე მოზარდი ღორებიდან აღებულ სისხლის ნიმუშებზე.

მუხლი 21. ვირუსის გამოყოფა

1. ვირუსის გამოყოფა ეფუძნება ნიმუშის მასალის ინკუბაციას ღორის მგრძობიარე უჯრედოვან კულტურებზე. თუ ნიმუშში არის ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი, ის განმეორდება უჯრედებში ისე, რომ შესამჩნევი იქნება ანტისხეულებთან შეკავშირებული დაინფიცირებული უჯრედები იმუნოშეღებვის დროს. ღორის კლასიკური ჭირისთვის გამომწვევი ვირუსის საწინააღმდეგო ანტისხეულები საჭიროა სხვა პესტივირუსებთან დიფერენციული დიაგნოზისთვის.

2. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის გამოყოფისთვის უპირატესად იყენებენ ლეიკოციტებს, პლაზმას ან მთლიან სისხლს, რომელიც მიღებულია შეუდედებელი სისხლის ნიმუშიდან ან ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-19 მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებულ ორგანოებს.

3. ვირუსის გამოყოფა უმჯობესია ცხოველთა მცირე რაოდენობიდან აღებული ნიმუშების გამოკვლევისას, ვიდრე მასობრივი გამოკვლევების დროს. ვირუსის გამოყოფის პროცედურა შრომატევადია და საჭიროებს არანაკლებ სამ დღეს საბოლოო შედეგების მიღებამდე. შესაძლოა საჭირო გახდეს ორი დამატებითი უჯრედის კულტურის პასაჟირება ნიმუშში

ვირუსის მცირე რაოდენობის აღმოსაჩენად. აღნიშნულ კვლევას შესაძლოა დასჭირდეს დაახლოებით 10 დღე საბოლოო შედეგის მიღებამდე. ავტოლიზირებული ნიმუშები შესაძლოა იყოს ციტოტოქსიკური უჯრედის კულტურისთვის და შედეგად შეზღუდოს მათი გამოყენება.

4. რეკომენდებულია ვირუსის გამოყოფა მოხდეს ასევე ღორის კლასიკური ჭირის სხვა მეთოდებით დადასტურების შემთხვევაშიც. აღნიშნული პროცედურა ტარდება, როგორც დადებითი შედეგების დამადასტურებელი ტესტი, ELISA, PCR ან FAT და პეროქსიდაზით არაპირდაპირი შედეგის მეთოდის გამოყენების შემდგომ. ამ გზით მიღებული ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის იზოლატი გამოიყენება ვირუსის დახასიათებისთვის, მათ შორის გენეტიკური ტიპისა და მოლეკულური ეპიდემიოლოგიისთვის.

5. ყველა პირველადი აფეთქებიდან, გარეულ ღორში დაფიქსირებული ძირითადი შემთხვევებიდან, ან სასაკლაოებიდან ან სატრანსპორტო საშუალებებიდან მიღებული ღორის კლასიკური ჭირის ვირუსის ყველა იზოლატის გენოტიპის დადგენა უნდა მოხდეს რეფერენს ლაბორატორიის მიერ, ან ნებისმიერი სხვა ლაბორატორიის მიერ, რომელიც უფლებამოსილია ჩაატაროს გამოკვლევები ამ მიმართულებით.

მუხლი 22. ვირუსის გენომის გამოვლენა

1. სისხლის, ქსოველის ან ორგანოების ნიმუშებიდან ვირუსის გენომის გამოსავლენად გამოიყენება PCR. ვირუსული რნმ-ის მცირე ფრაგმენტების ასლების რაოდენობის გადაწერა დნმ-ის ფრაგმენტებად ხდება PCR-ით, გამოვლენად რაოდენობამდე. ვინაიდან ეს ტესტი აღმოაჩენს ვირუსის გენომის სექვენსს, შესაძლებელია PCR იყოს დადებითი მაშინაც, როცა ვირუსის გამოყოფის შედეგად არ ვლინდება ინფექციის გამომწვევი ვირუსის არსებობა (მაგ., გამოჯანმრთელებული ღორების ავტოლიზირებულ ქსოვილებში ან ნიმუშებში).

2. PCR გამოყენება შესაძლებელია ნიმუშების მცირე რაოდენობაზე, რომლებიც შეირჩევა დაავადებაზე საექვო ცხოველიდან ან აბორტირებული ნაყოფიდან. გარეული ტახის ტანხორცში შესაძლოა მიზანშეწონილი იყოს ამ მეთოდის გამოყენება, თუ მასალა არის ავტოლიზირებული და ციტოტოქსიკურობის გამო შეუძლებელია ვირუსის გამოყოფა.

3. PCR დიაგნოსტიკის დროს შესაბამისი გამოსაკვლევი მასალა არის ვირუსის გამოყოფისათვის გამოსაყენებელი ორგანოები ან შეუდედებელი სისხლი.

4. PCR განხორციელება შესაძლებელია 48 საათში. ამისთვის საჭიროა შესაბამისი ლაბორატორიული მოწყობილობები, ცალკე ბაზა და გამოცდილი პერსონალი. ამ მეთოდის უპირატესობა არის ის, რომ არ არის აუცილებელი დამაინფიცირებელი ვირუსის ნაწილაკების გამრავლება ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში. მეთოდი გამოირჩევა მაღალი მგრძობელობით, მაგრამ ძალიან ადვილად შეიძლება მოხდეს დაბინძურება, რაც იძლევა მცდარ დადებით შედეგს. აქედან გამომდინარე, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ხარისხის მართვის პროცედურების დაცვას. ზოგიერთი მეთოდი უფრო სპეციფიკურია პესტივირუსებისთვის, ვიდრე ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსისთვის, რის გამოც საჭიროებს დამატებით დამადასტურებელი ტესტების გამოყენებას, PCR პროდუქტის სექვენირება.

მუხლი 23. ვირუსოლოგიური გამოკვლევების შედეგების შეფასება

1. ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურებისთვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ვირუსოლოგიურ გამოკვლევებს. ვირუსის გამოყოფა მიჩნეული უნდა იქნეს რეფერალურ ვირუსოლოგიურ გამოკვლევად და, საჭიროების შემთხვევაში, გამოყენებული უნდა იქნეს დამადასტურებელი ტესტის სახით. მისი გამოყენება განსაკუთრებით რეკომენდებულია იმ შემთხვევაში, თუ FAT, ELISA ან PCR დადებითი შედეგები არ ასოცირდება დაავადების

კლინიკური ნიშნების ან დაზიანების გამოვლენასთან და ნებისმიერ სხვა საეჭვო შემთხვევაში.

2. ღორის კლასიკური ჭირის პირველადი აფეთქება შესაძლოა დადასტურდეს იმ შემთხვევაშიც, თუ დაფიქსირდება ღორის კლასიკური ჭირის კლინიკური ნიშნები ან დაზიანებები საეჭვო ღორში და დადებითი შედეგი ექნება არანაკლებ ორი ანტიგენის ან გენომის გამოვლენის ტესტს.

3. ღორის კლასიკური ჭირის მეორადი აფეთქება შესაძლოა დადასტურდეს, თუ დადასტურებულ ეპიდემიასთან ან შემთხვევასთან ეპიდემიოლოგიური კავშირის გარდა, კონკრეტულ ღორებში დაფიქსირდება დაავადების კლინიკური ნიშნები ან დაზიანებები და თუ ანტიგენის ან გენომის გამოვლენის ტესტი აჩვენებს დადებით შედეგს.

4. გარეულ (მოხეტიალე) ღორებში ღორის კლასიკური ჭირის პირველადი შემთხვევის დადასტურება მოხდება ვირუსის გამოყოფის შემდეგ ან იმ შემთხვევაში, თუ არანაკლებ ორი ანტიგენის ან გენომის გამოვლენის ტესტი აჩვენებს დადებით შედეგს. გარეულ (მოხეტიალე) ღორებში ღორის კლასიკური ჭირის შემდგომი შემთხვევები, რომელთა შემთხვევაშიც აღმოჩენილია ეპიდემიოლოგიური კავშირი წინა დადასტურებულ შემთხვევებთან, შესაძლოა დადასტურდეს, თუ ანტიგენის ან გენომის გამოვლენის ტესტი აჩვენებს დადებით შედეგს.

5. გენომის ან ანტიგენის გამოვლენის ტესტით ღორის კლასიკურ ჭირზე მიღებული დადებითი შედეგი, რომელიც მიიჩნევა საეჭვოდ, საჭიროებს ტესტის ჩატარებას ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის საწინააღმდეგო ანტისხეულების ან პრაიმერების გამოყენებით. თუ გამოყენებული ტესტი არ არის სპეციფიკური კონკრეტულად ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსისთვის, არამედ დამახასიათებელია მხოლოდ პესტივირუსებისთვის, უნდა მოხდეს მისი გამეორება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსისთვის სპეციფიკური რეაქტივებით.

მუხლი 24. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის იზოლატის გენოტიპის დადგენა

1. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის იზოლატის გენოტიპის დადგენა შესაძლებელია ვირუსის გენომის პორციების ნუკლეოტიდური სექვენირებით, კერძოდ 5'არაკოდირებული რეგიონის და/ან E2 გლიკოპროტეინის გენის კონკრეტული ნაწილების განსაზღვრით. ამ წყობათა მსგავსება წინა ვირუსის იზოლატისგან მიღებულ წყობასთან შესაძლოა აღნიშნავდეს გამოწვეულია თუ არა დაავადების აფეთქება ახალი ან უკვე ნაცნობი შტამებით. ამან შესაძლოა გაამყაროს ან უარყოს ჰიპოთეზა გადაცემის გზებთან დაკავშირებით, რომლებიც განსაზღვრულია ეპიდემიოლოგიური მიკვლევადადებით.

2. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის იზოლატის გენოტიპის დადგენა ძალიან მნიშვნელოვანია დაავადების წყაროს დადგენისათვის. თუმცა სხვადასხვა დაავადების აფეთქების შემთხვევებიდან მიღებულ ვირუსებს შორის ახლო ურთიერთობა არ არის პირდაპირი ეპიდემიოლოგიური კავშირის აბსოლუტური მტკიცებულება.

3. თუ შეუძლებელია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ტიპის დადგენა, მაშინ მისი იზოლატის ორიგინალი ნიმუში, რაც შეიძლება სწრაფად უნდა გაიგზავნოს რეფერენს ლაბორატორიაში ტიპის დასადგენად.

თავი VII

სეროლოგიური გამოკვლევის პრინციპები, გამოყენება და შედეგების შეფასება

მუხლი 25. ძირითადი პრინციპები და დიაგნოსტიკის მნიშვნელობა

1. ღორის კლასიკური ჭირით დაინფიცირებულ ღორებში ანტისხეულების გამოვლენა ჩვეულებრივ ხდება შრატში დაინფიცირებიდან 2-3 კვირის შემდეგ. იმ ღორებში, რომლებიც გამოჯანმრთელდნენ, ვლინდება დამცავი, გამანეიტრალებელი ანტისხეულები რამდენიმე

წლის განმავლობაში ან მთელი მათი სიცოცხლის მანძილზეც კი. სასიკვდილოდ დაავადებულ ცხოველში დაავადების ბოლო ეტაპზე სპორადულად ვლინდება ანტისხეულები. ღორის კლასიკური ჭირის ქრონიკული ფორმის მქონე ზოგიერთ ღორში შესაძლებელია ანტისხეულების გამოვლენა პოსტ-ინფექციის შემდეგ, პირველი თვის ბოლოს, რამდენიმე დღის განმავლობაში.

2. მუცლად ყოფნის დროს, დაინფიცირებული ნაყოფი შესაძლოა იქნეს იმუნოტოლერანტული ჰომოლოგიური ღორის კლასიკური ჭირის ვირუსის მიმართ და არ წარმოქმნას სპეციფიკური ანტისხეულები. თუმცა, დედისეული წარმოშობის ანტისხეულები შესაძლოა გამოვლინდეს სიცოცხლის პირველივე დღეებში. დედისეული ანტისხეულების ნახევარპერიოდი არავირუსემიულ ჯანმრთელ გოჭში არის დაახლოებით ორი კვირა. თუ ის აღმოჩნდა სამ თვეზე მოზრდილ გოჭში, ღორის კლასიკური ჭირის ანტისხეულების დედისეული წარმოშობა ნაკლებად სარწმუნოა.

3. სისხლის შრატის ან პლაზმის ნიმუშებში, ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ანტისხეულების გამოვლენა ხდება დაავადებაზე საექვო სადგომში ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის ხელშეწყობისათვის, დადასტურებული აფეთქების შემთხვევაში, ინფექციის ასაკის დასადგენად და მონიტორინგისა და ზედამხედველობის მიზნებისთვის. თუმცა სეროლოგიურ გამოკვლევას ნაკლები მნიშვნელობა აქვს ღორის კლასიკური ჭირის გამოსავლენად სადგომში ბოლო დროს ინფექციის არსებობის შემთხვევაში.

4. რამდენიმე სეროდადებითი გოჭი, დაბალი ნეიტრალიზაციის ტიტრით, შესაძლოა მიაწინებდეს ბოლო პერიოდში ინფექციის არსებობაზე (2-4 კვირა). მაღალი ნეიტრალიზაციის ტიტრის მქონე ბევრი ღორის არსებობა მიაწინებს სადგომში ვირუსის შეღწევაზე ერთ თვეზე მეტი ხნით ადრე. სადგომში სეროდადებითი ღორების ადგილმდებარეობამ შესაძლოა მოგვაწოდოს ფასეული ინფორმაცია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის სადგომში შეღწევასთან დაკავშირებით.

5. უნდა მოხდეს სეროლოგიური გამოკვლევის შედეგების ზუსტი შეფასება მთლიანი კლინიკური, ვირუსოლოგიური და ეპიდემიოლოგიური შედეგების გათვალისწინებით იმ გამოკითხვის ფარგლებში, რომელიც უნდა ჩატარდეს ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურების შესახებ ექვის არსებობის შემთხვევაში წესის მე-8 მუხლის თანახმად.

მუხლი 26. რეკომენდებული სეროლოგიური გამოკვლევები

1. VNT და ELISA წარმოადგენს სათანადო ტესტებს ღორის კლასიკური ჭირის სეროლოგიური დიაგნოსტიკისათვის.

2. ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიამ მონაწილეობა უნდა მიიღოს რეფერენს ლაბორატორიის მიერ ორგანიზებულ სეროლოგიური დიაგნოსტიკის ხარისხის უზრუნველყოფისა და სტანდარტიზაციის ღონისძიებებში (ლაბორატორიათშორისი შედარების (გამოცდის) პროგრამის ფარგლებში).

3. ვირუსის ნეიტრალიზაციის ტესტი დაფუძნებულია შრატში ვირუსის მიერ ანტისხეულების ნეიტრალიზაციის აქტივობაზე და ის ნეიტრალიზაციის 50%-ით გამოიხატება.

4. ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ინკუბაცია ინტენსიურად მიმდინარეობს განზავებულ შრატში 37°C-ზე. სკრინინგის მიზნით, თავდაპირველად ხდება შრატის განზავება 1/10-თან. როდესაც აუცილებელია სრული ტიტრირება, შესაძლოა მოხდეს შრატის ორჯერადი განზავება ჯერ 1/2-ზე ან შესაძლოა მომზადდეს 1/5-ზე განზავებით. თითოეული ნაზავი უნდა შეერიოს ვირუსის სუსპენზიის თანაბარ რაოდენობაში, რომელიც შეიცავს 100 ინფექციურ დოზას (TCID 50).

5. ინკუბაციის შემდეგ ხდება ნარევის ინოკულაცია უჯრედოვან კულტურაში, რომლის ინკუბაციური პერიოდიც შეადგენს 3-5 დღეს. ინკუბაციური პერიოდის შემდეგ ხდება კულტურის ჩანერგვა და დაინფიცირებულ უჯრედებში ნებისმიერი ვირუსული გამრავლების გამოვლენა იმუნური მარკირების სისტემით. შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს NPLA ან NIF ანალიზები.

6. VNT შედეგები გამოიხატება საწყისი შრატის განზავების შესაბამისად, სადაც ინოკულაციური კულტურების ნახევარი (50% საბოლოო წერტილი) ვერ ავლენს ვირუსის გამრავლებას (სპეციფიური მარკირების გარეშე). დგინდება წერტილი ორ განზავებას შორის. საბოლოო განზავების სისტემა ეფუძნება სისხლის შრატის რეალურ განზავებას ნეიტრალიზაციის რეაქციის დროს, ე.ი. ვირუსის დამატების შემდეგ, მაგრამ უჯრედის სუსპენზიის დამატებამდე.

7. VNT ყველაზე მგრძობიარე და სანდო ტესტია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის საწინააღმდეგო ანტისხეულების გამოსავლენად. აქედან გამომდინარე, ის რეკომენდებულია როგორც ცალკეული ღორის, ასევე ღორის კოლტის სეროლოგიური გამოკვლევისთვის. თუმცა, ამ ტესტით შესაძლოა აღმოჩენილ იქნეს ღორში მცოხნავების პესტივირუსული ინფექციებისთვის დამახასიათებელი ჯვარედინი გამანეიტრალებელი ანტისხეულები.

8. მსხვილფეხა საქონელში ვირუსული დიარეის და საზღვრის დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების გამოსავლენად VNT მიჰყვება იგივე პრინციპებს, რომელიც მითითებულია ამ მუხლში და მისი ჩატარება ხდება ღორის კლასიკური ჭირის დიფერენციული დიაგნოზისთვის.

9. ნეიტრალიზაციის ტესტებში გამოსაყენებელი პესტივირუსების შტამები უნდა შეესაბამებოდეს რეფერენს ლაბორატორიის რეკომენდაციებს.

10. სხვადასხვა ELISA ტექნიკას საფუძვლად უდევს სპეციფიკური მონოკლონური ანტისხეულების გამოყენება, რომელიც ორ ფორმატზე არის დაფუძნებული: კონკურენტული ან მახლოკირებელ და არაკონკურენტულ ენზიმშემკავშირებელი იმუნოფერმენტულ ანალიზზე. კონკურენტული ან მახლოკირებელი ენზიმშემკავშირებელი იმუნოფერმენტული ანალიზი, ჩვეულებრივ, დაფუძნებულია მონოკლონური ანტისხეულების მოქმედებაზე.

11. თუ შრატის ნიმუში შეიცავს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ანტისხეულებს, შერჩეული პეროქსიდაზა-კონიუგირებული მონოკლონური ანტისხეულების დაკავშირება ვირუსის ანტიგენტან ინჰიბირებული იქნება, რაც საბოლოოდ მოგვცემს შემცირებულ სიგნალს.

12. არაკონკურენტული ELISA შემთხვევაში, შრატის ანტისხეულების კავშირი ანტიგენტან იზომება პეროქსიდაზა-კონიუგირებული დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების მეშვეობით.

13. რეგულარულად უნდა მოხდეს თითოეული ELISA მგრძობელობის და სპეციფიკურობის ხარისხის კონტროლი, რეფერენს ლაბორატორიების მიერ მოწოდებული შრატების პანელის გამოყენებით. პანელი უნდა მოიცავდეს:

ა) ღორის შრატს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ინფექციის ადრეულ ფაზაში (ინფექციიდან 21 დღემდე);

ბ) გამოჯანმრთელებული ღორის შრატს (ინფექციიდან 21 დღის შემდეგ);

გ) მცოხნავების ჭირის (პესტი)ვირუსით დაავადებულ ღორის შრატს.

14. ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკისათვის გამოსაყენებელი ELISA ტესტი უნდა აღიქვამდეს გამოჯანმრთელებული ღორის ყველა რეფერალურ შრატს. შესაძლებელი უნდა იყოს რეფერალური შრატიდან მიღებული ყველა შედეგის გამეორება. ასევე, რეკომენდებულია ყველა დადებითი შრატის გამოვლენა ღორის კლასიკური ჭირის

ადრეული ფაზიდან და მინიმალური ჯვარედინი რეაქციის ჩვენება იმ ღორიდან აღებულ შრატთან, რომელიც დაინფიცირებულია მცოხნავების პესტივირუსით. დაინფიცირების ადრეულ სტადიაზე მყოფი ღორიდან რეფერალური შრატით მიღებული შედეგები მიუთითებს ELISA ტესტის მგრძობელობაზე.

15. მიიჩნევა, რომ ELISA ტესტის მგრძობელობა უფრო დაბალია VNT შედარებით და რეკომენდებულია მისი გამოყენება კოლტში სკრინინგის მიზნით. თუმცა, ELISA ტესტისთვის აუცილებელია ნაკლებად სპეციალიზებული ლაბორატორიული ბაზა და უფრო სწრაფად კეთდება ავტომატიზებული სისტემის საშუალებით ვიდრე VNT ტესტი.

16. ELISA ტესტმა უნდა უზრუნველყოს ღორის კლასიკური ჭირის ყველა შემთხვევის იდენტიფიცირება გამოჯანმრთელების სტადიაზე და შესაძლებლობის ფარგლებში თავისუფალი უნდა იყოს მცოხნავების პესტივირუსების ჯვარედინ რეაქციაში შემავალი ანტისხეულების მონაწილეობისაგან.

მუხლი 27. სეროლოგიური გამოკვლევის შედეგებისა და მცოხნავების პესტივირუსის (მსხვილფეხა საქონლის ვირუსული დიარეა და საზღვრის დაავადება) ინფექციის დიფერენციული დიაგნოზის ინტერპრეტაცია

1. წესით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით, ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის გამანეიტრალელებელი ტიტრის გამოვლენის შემთხვევაში, რომელიც ტოლია ან მეტია 10 ND_{50} -ზე ერთი ან მეტი ღორიდან აღებულ შრატის ნიმუშებში, ან ღორების კოლტიდან აღებული შრატის ნიმუშების ენზიმშემკავშირებელი იმუნოფერმენტული ანალიზის ELISA ტესტის დადებით შედეგზე, დაუყოვნებლივ უნდა მოხდეს წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტით დადგენილი ზომების გატარება ან გაგრძელდეს ამ ზომების გამოყენება მოცემულ სადგომში.

2. ხელახლა უნდა მხოდეს VNT ანალიზის ჩატარება ამ სადგომიდან შეგროვებულ ნიმუშებზე ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის და მცოხნავების პესტივირუსის გამანეიტრალელებელი ანტისხეულების შედარებითი საბოლოო წერტილის ტიტრირებით.

3. თუ შედარებითი ტესტებით გამოვლინდება მცოხნავების პესტივირუსების ანტისხეულები და არ გამოვლინდება ან გამოვლინდება ღორის კლასიკური ჭირის ანტისხეულების მნიშვნელოვნად დაბალი (სამმაგზე ნაკლები) ტიტრი, უნდა გამოირიცხოს ექვი ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსზე გარდა იმ შემთხვევისა თუ არ არსებობს სხვა მიზეზები, რომლებიც უზრუნველყოფს სადგომში წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული ზომების გამოყენების გაგრძელებას.

4. თუ შედარებითი ტესტებით გამოვლინდება, რომ ვირუსის გამანეიტრალელებელი ტიტრი ერთზე მეტ ღორში ტოლია ან მეტია 10 ND_{50} -ზე და ეს ტიტრი ტოლია ან მეტია სხვა პესტივირუსების ტიტრზე, სააგენტომ უნდა უზრუნველყოს ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურება იმ შემთხვევაში, თუ მოცემულ სადგომში აღმოჩენილი იქნება დაავადების ეპიდემიოლოგიური მტკიცებულება.

5. წესით გათვალისწინებული ღორების მოკვლისა, თუ არ იქნება აღმოჩენილი დაავადების ეპიდემიოლოგიური მტკიცებულება ან თუ წინა ტესტების შედეგები არადამაჯერებელია, სააგენტომ უნდა უზრუნველყოს რომ მოცემულ სადგომში:

ა) გაგრძელდეს წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული ზომების გატარება;
ბ) რაც შეიძლება სწრაფად ჩატარდეს დამატებითი გამოკვლევა ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურების ან გამორიცხვის მიზნით, ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს მე-8-მე-15 მუხლების შესაბამისად.

6. თუ ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული დამატებითი შემოწმებები და გამოკვლევები არ იძლევა ღორის კლასიკური ჭირის გამორიცხვის საშუალებას,

სეროლოგიური გამოკვლევისთვის უნდა მოხდეს დამატებით სისხლის ნიმუშების აღება სადგომში, წინა შემოწმებიდან არანაკლებ ორი კვირის შემდეგ.

7. ამ მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული დამატებითი ნიმუშების აღების ფარგლებში, შედარებითი სეროლოგიური გამოკვლევის ჩატარების მიზნით, წინა ჯერზე აღებულ ნიმუშებთან შედარების მიზნით, თავიდან უნდა მოხდეს ნიმუშების აღება იმ ღორიდან, საიდანაც უკვე მოხდა ნიმუშების აღება და გამოკვლევების ჩატარება, რათა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის ან მცოხნავების პესტივირუსების სეროკონვერსიის გამოვლენა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

8. თუ აღნიშნული დამატებითი შემოწმება და გამოკვლევები არ იძლევა ღორის კლასიკური ჭირის დადასტურების საშუალებას, შესაძლოა შეწყდეს წესის მე-4 მუხლის მე-6-მე-10 პუნქტებით გათვალისწინებული ზომების გატარება.

თავი VIII

გადაუდებელი ვაქცინაციის შემთხვევაში დისკრიმინანტული გამოკვლევების ჩატარება

მუხლი 28. ძირითადი პრინციპები

1. დისკრიმინანტული სეროლოგიური ELISA ტესტი (დისკრიმინანტული ტესტი) უზრუნველყოფს იმ ღორების წარმატებით გამორჩევას, რომელთა აცრავ მოხდა მარკერი ვაქცინით (რომელიც გამოიმუშავებს ანტისხეულებს მხოლოდ ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის E2 გლიკოპროტეინის წინააღმდეგ) იმ ღორებისგან, რომლებიც დაინფიცირებულნი არიან ღორის კლასიკური ჭირის გარეული ტიპით. ტესტი შემუშავებულია ღორის კლასიკური ჭირის გლიკოპროტეინის E^{rns} ანტისხეულის გამოსავლენად. ის ეფუძნება პრინციპს, რომლის თანახმადაც მარკერი ვაქცინით აცრილი არადაინფიცირებული ცხოველი გამოიმუშავებს ანტისხეულებს მხოლოდ ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის E2 გლიკოპროტეინის წინააღმდეგ, მაშინ როდესაც სავლე ვირუსით დაინფიცირებული ცხოველი რეაგირებს და გამოიმუშავებს ანტისხეულებს ასევე სხვა ვირუსული ანტიგენების წინააღმდეგაც.

2. ELISA დისკრიმინანტული ტესტი მგრძობიარე და სპეციფიურია (ჩატარებული კვლევების შედეგების თანახმად, ELISA დისკრიმინანტული ტესტის მგრძობიარეობა არის დაახლოებით 94%, ხოლო სპეციფიურობა - დაახლოებით 98%) . E^{rns} -დადებითი რეაქცია აქვთ ასევე იმ ღორებს, რომლებიც დაინფიცირებული არიან ღორის კლასიკური ჭირის გარდა სხვა პესტივირუსებით, როგორცაა მსხვილფეხა საქონლის ვირუსული დიარეა და საზღვრის დაავადება. გარდა ამისა, ELISA დისკრიმინანტული ტესტის მგრძობიარეობა არ არის იდეალური, რადგან ზოგიერთ მარკერით აცრილ და შემდეგ დაინფიცირებულ ცხოველს შესაძლოა არ ჰქონდეს E^{rns} -დადებითი რეაქცია. არსებული მონაცემების საფუძველზე შეგვიძლია ვიფიქროთ, რომ დისკრიმინანტული ტესტი არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს, როგორც სანდო ტესტი გარეული (მოხეტიალე) ღორის შრატის ნიმუშების გამოსაკვლევად.

3. ELISA დისკრიმინანტული ტესტი წარმოადგენს თხევადფაზიან მახლოკირებელ ენზიმოკავშირებულ იმუნოფერმენტულ ანალიზს. გამოსაკვლევ ნიმუშების ინკუბაცია ხორციელდება მიკროტიტრის ფინჯნებზე, რომლებიც წინასწარაა ამოფენილი მონოკლონური E^{rns} საწინააღმდეგო ანტისხეულებით E^{rns} ანტიგენის განსაზღვრულ რაოდენობასთან ერთად. ნებისმიერი ანტისხეული, რომელიც დამახასიათებელია E^{rns} -თვის, შეკავშირებულია E^{rns} ანტიგენის განსაზღვრულ რაოდენობასთან ხსნარში და ყალიბდება ანტიგენის/ანტისხეულების კომპლექსი, რომელიც რეაქციაში არ შედის E^{rns} საწინააღმდეგო ანტისხეულებთან მიკროტიტრის ფინჯანზე. შეუკავშირებელი მასალის მოშორების მიზნით ფინჯანის გარეცხვის შემდეგ ხდება პეროქსიდაზით მარკირებული E^{rns} საწინააღმდეგო წყვილის დამატება, რომელიც უკავშირდება მიკროტიტრის ფინჯანებზე შემოგარსულ

ანტისხეულებთან შეკავშირებულ E^{ms} ანტიგენს. შეუკავშირებელი წყვილის მოშორება ხდება გარეცხვით და ემატება ქრომოგენის შემცველი სუბტრატი. მიღებული ფერის ხარისხი არის ნიმუშში არსებული E^{ms} -თვის დამახასიათებელი ანტისხეულის რაოდენობის უკუპროპორციული. თუ ნიმუში არ შეიცავს ანტისხეულებს (უარყოფითი ნიმუში), დამატებული E^{ms} ანტიგენის განსაზღვრული რაოდენობის დიდი ნაწილი შესაძლოა შეკავშირდეს E^{ms} საწინააღმდეგო ანტისხეულებთან ფინჯანის ზედაპირზე და გამოიკვეთოს ძლიერი ფერის რეაქცია.

4. შედეგები განისაზღვრება ნიმუშების ოპტიკური სიმკვრივის (OD) შედარებით დადებითი და უარყოფითი კონტროლების ოპტიკურ სიმკვრივესთან (OD).

მუხლი 29. მარკერის ვაქცინით ღორის სადგომში წესის მე-18 მუხლის ფარგლებში გადაუდებელი ვაქცინაციის კონტექსტში ELISA დისკრიმინანტული ტესტის გამოყენების სახელმძღვანელო მითითებები

1. ELISA დისკრიმინანტული ტესტი შემუშავებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ცირკულაციის არსებობის ან არარსებობის დადასტურების მიზნით ღორების პოპულაციაში, რომელიც აცრილია მარკერი ვაქცინით. ხელმისაწვდომი მონაცემები ადასტურებს, რომ შესაძლებელია ღორების კოლტში მისი წარმატებით გამოყენება ამ მიზნით, მაგრამ ის საიმედოდ არ გამორიცხავს ცალკეული ღორის დაინფიცირებას ღორის კლასიკური ჭირის ვირუსით. კერძოდ, ELISA დისკრიმინანტული ტესტის სპეციფიურობა შესაძლოა არ იყოს საკმარისი, რათა საიმედოდ მოხდეს მარკერით აცრილი ღორების გამორჩევა დაინფიცირებული ღორებიდან, მოზრდილი ღორების ვაქცინაციის შემთხვევაში. საეჭვო შედეგების შემთხვევაში უნდა მოხდეს ამ ღორების დაკვლა ან მოკვლა ჰუმანური გზით და უნდა მოხდეს მათ ორგანოებზე ანალიზის ჩატარება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსზე. ვირუსის გამოყოფა და PCR ამ მიზნისთვის ყველაზე შესაბამისი ტესტია.

2. სრულად უნდა მოხდეს ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი ასპექტების გათვალისწინება გადაუდებელი მარკერ-ვაქცინაციის სტრატეგიის შემუშავების დროს და შემდეგ უნდა მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის გამოკვლევის შედეგების ინტერპრეტაცია მარკერით აცრილ პოპულაციაში.

3. შეზღუდვების მოხსნამდე აცრილი ღორების პოპულაციიდან ნიმუშების აღებისა და გამოკვლევების ჩატარების პროცედურა, რომლის გამოყენებაც მოხდება აცრილ ტერიტორიაზე წესის მე-18 მუხლის თანახმად, დამოკიდებულია აცრილი ღორების ასაკზე, ღორების კატეგორიაზე (სუქებაზე მყოფი/დასაკლავი, სანაშენე) და უსაფრთხოების სასურველ დონეზე – პოპულაციაში ვირუსის ცირკულაციის არარსებობიდან გამომდინარე. აქედან გამომდინარე, გადაუდებელი ვაქცინაციის გეგმაში უნდა განისაზღვროს ნიმუშების აღებისა და გამოკვლევების ჩატარების პროცედურები, რომლის წარდგენაც უნდა მოხდეს წესის მე-18 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად.

თავი IX

უსაფრთხოების მინიმალური მოთხოვნები ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიებისთვის

მუხლი 30. უსაფრთხოების მინიმალური მოთხოვნები

1. ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დანართი №1 „ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის შესაბამისი ბიოლოგიური (კონტეინმენტის) შემაკავებლის პრინციპები“ დადგენილი მინიმალური მოთხოვნები უნდა შესრულდეს ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის მიერ, რაც მოითხოვება ვირუსის გამოყოფისა და ნეიტრალიზაციის ტესტებით. თუმცა, პათანატომიური გამოკვლევა, FAT ქსოვილების დამუშავება და არააქტივირებული ანტიგენის გამოყენებით სეროლოგიური გამოკვლევა

შესაძლოა განხორციელდეს კონტამინაციის თავიდან აცილებით (კონტამინაციის რისკის შემცირებით) იმ შემთხვევაში, თუ მოხდება ძირითადი ჰიგიენის წესების დაცვა და გამოყენების შემდგომი დეზინფექციის ჩატარება ქსოვილების უსაფრთხო განკარგვით და შრატის გამოყენებით.

2. ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დანართი №1 განსაზღვრული დამატებითი მოთხოვნები უნდა შესრულდეს ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის მიერ, სადაც ხორციელდება ვირუსის ფართომასშტაბიან გამრავლებასთან დაკავშირებული პროცედურები.

3. ამ დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დანართი №2 „ბიოლოგიური უსაფრთხოების მოთხოვნები საექსპერიმენტო ცხოველების ვივარიუმისათვის“ განსაზღვრული მოთხოვნები უნდა შესრულდეს ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის მიერ, სადაც ხორციელდება ექსპერიმენტები ღორის კლასიკური ჭირით დაავადებულ ცხოველებზე.

4. ნებისმიერ შემთხვევაში, ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსი უნდა იქნეს შენახული უსაფრთხო საცავში, ღრმად გაყინული ან გაყინულ-გამომშრალი ფორმით. რეკომენდებულია, რომ საყინულებების და მაცივრების გამოყენება არ მოხდეს ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის გარდა სხვა ვირუსებისთვის ან სხვა მასალისთვის, რომლებიც არ უკავშირდება ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკას. სათანადოდ უნდა მოხდეს ყველა ცალკეული ამჟღავნების მარკირება და წარმოებული უნდა იქნეს სრულყოფილი ჩანაწერები შენახული ვირუსების შესახებ, სადაც მითითებული იქნება ხარისხის კონტროლის თარიღები და შედეგები. ასევე უნდა მიეთითოს ჩანაწერებში დამატებული ვირუსები, მათი წყაროების მითითებით, და სხვა ლაბორატორიაში გაგზავნილი ვირუსები.

5. რეკომენდებულია, რომ ღორის კლასიკურ ჭირზე მუშაობისას, ბიოუსაფრთხოების ერთეულში უზრუნველყოფილ იქნეს სივრცე, სადაც არ ხდება მანიპულაციები ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე. ეს სივრცე ხელმისაწვდომი უნდა იქნეს მინის ჭურჭლისა და საშუალებების მოსამზადებლად, არადაინფიცირებული უჯრედოვანი კულტურების შენახვისა და მომზადებისთვის, შრატის დამუშავებისთვის და სეროლოგიური გამოკვლევებისთვის (გარდა იმ მეთოდებისა, სადაც გამოყენებულია ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ცოცხალი ვირუსი) და ადმინისტრაციული მხარდაჭერის უზრუნველყოფისთვის.

დანართი №1

ღორის კლასიკურ ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიის შესაბამისი ბიოლოგიური (კონტეინმენტის) შემაკავებლის პრინციპები

	დამატებითი მოთხოვნები	მინიმალური მოთხოვნები
ზოგადი გარემო	ნორმალური ატმოსფერული წნევა. გამონაბოლქვი ჰაერის ორმაგი HEPA ფილტრაცია. განსაზღვრული სივრცე, რომელიც გამოიყენება ექსკლუზიურად ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკისათვის.	ნორმალური ატმოსფერული წნევა. განსაზღვრული სივრცე, რომელიც შემოიფარგლება განსაზღვრული პროცედურებით.
ლაბორატორიის სპეც. ტანსაცმელი	შესვლისას ტანსაცმლის სრულად გამოცვლა. ლაბორატორიის სპეცტანსაცმელი გამოიყენება მხოლოდ იმ ერთეულში, სადაც ხდება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე მუშაობა. ერთჯერადი ხელთათმანები დაინფიცირებულ მასალაზე ჩატარებული ყველა მანიპულაციისთვის.	კონკრეტული გარეთა ტანსაცმელი გამოიყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ იმ ერთეულში, სადაც მუშაობენ ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევ ვირუსზე. ერთჯერადი ხელთათმანები დაინფიცირებულ მასალაზე ჩატარებული ყველა მანიპულაციისთვის. გარეთა ტანსაცმლის სტერილიზაცია

	ტანსაცმლის სტერილიზაცია უნდა განხორციელდეს ერთეულიდან მათ გატანამდე, ან უნდა გაირეცხოს ამავე ერთეულში.	უნდა განხორციელდეს ერთეულიდან მათ გატანამდე, ან უნდა გაირეცხოს ამავე ერთეულში.
პერსონალის მართვა	ერთეულში შესვლა ნებადართულია განსაზღვრული და დატრენინგებული პერსონლისთვის. ერთეულიდან გასვლისას უნდა მოხდეს ხელების დაბანა და დეზინფექცია. ერთეულიდან გასვლის შემდეგ 48 საათის განმავლობაში პერსონალს არ უნდა ჰქონდეს კონტაქტი ღორთან.	ერთეულში შესვლა ნებადართულია განსაზღვრული და დატრენინგებული პერსონლისთვის. ერთეულიდან გასვლისას უნდა მოხდეს ხელების დაბანა და დეზინფექცია. ერთეულიდან გასვლის შემდეგ 48 საათის განმავლობაში პერსონალს არ უნდა ჰქონდეს კონტაქტი ღორთან.
მოწყობილობა-დანადგარები	ცოცხალ ვირუსზე ყველა მანიპულაციისთვის გამოყენებული უნდა იქნეს ბიოლოგიური უსაფრთხოების კაბინეტი (I და II კლასი). კაბინეტი აღჭურვილი უნდა იქნეს გამონაბოლქვი ჰაერის ორმაგი HEPA ფილტრაციით. ლაბორატორიული პროცედურებისთვის საჭირო ყველა მოწყობილობა ხელმისაწვდომი უნდა იქნეს ამ ლაბორატორიული ერთეულისთვის.	

დანართი №2

ბიოლოგიური უსაფრთხოების მოთხოვნები საექსპერიმენტო ცხოველების ვივარიუმისათვის

	მოთხოვნები
ზოგადი გარემო	უარყოფითი წნევის მაკონტროლებელი სარეგულირებელი სისტემა. გამონაბოლქვი ჰაერის ორმაგი HEPA ფილტრაცია. ექსპერიმენტის დასრულებისას სრული ფუმისგაციის/ დეზინფექციის ჩასატარებელი დანადგარ-მოწყობილობა. ყველა ჩამდინარე წყლის დამუშავება ღორის კლასიკური ჭირის გამომწვევი ვირუსის ინაქტივაციისთვის (სითბური ან ქიმიური).
ლაბორატორიის სპეც. ტანსაცმელი	შესვლისას ტანსაცმლის სრულიად გამოცვლა. ყველა მანიპულაციისთვის ერთჯერადი ხელთათმანების გამოყენება. ერთეულიდან გასვლისას ტანსაცმლის სტერილიზაცია ან მათი გარეცხვა ერთეულში.
პერსონალის მართვა	ერთეულში შესვლა ნებადართულია განსაზღვრული და დატრენინგებული პერსონლისთვის. ერთეულიდან გასვლისას სრული შხაპის მიღება. ერთეულიდან გასვლის შემდეგ 48 საათის განმავლობაში პერსონალს არ უნდა ჰქონდეს კონტაქტი ღორთან.
მოწყობილობა-დანადგარები	ერთეულში ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ცხოველებზე ჩასატარებელი პროცედურებისთვის საჭირო ყველა მოწყობილობა. ერთეულიდან გატანამდე უნდა მოხდეს ყველა მასალის სტერილიზაცია, ხოლო ცხოველის ნიმუშების შემთხვევაში ისინი ორმაგად უნდა შეიფუთოს ჰერმეტიკულ კონტეინერში, რომლის ზედაპირიც დეზინფიცირებული უნდა იქნეს ღორის კლასიკური ჭირზე მომუშავე ლაბორატორიაში ტრანსპორტირებისთვის.
ცხოველები	ერთეულიდან გაყვანამდე ყველა ცხოველი უნდა დაიკლას, პათანატომიური გამოკვლევები უნდა ჩატარდეს ბიოლოგიურად უსაფრთხო გარემოში და გამოკვლევის დასრულების შემდეგ მოხდეს ტანხორცის ინსენერაცია.